

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

V oceno smo prejeli.

Družba sv. Vincenca Pavelskega za prostovoljno oskrbovanje siromakov in za varstvo mladine v Ljubljani je izdala **43. Letno poročilo** o svojem delovanju in o delovanju Elizabetnih konferenc. Iz tega poročila je razvidno ogromno delo, ki ga vrše te karitativne organizacije iz ljubezni do Boga v korist bednim. Vsak orliški krožek naj ima tudi svoj karitativni odbor, kjer niso ustanovljene Elizabetne konference. Kjer pa te že obstajajo, naj članice pri njih pridno sodelujejo. V pouk jim bo zgoraj imenovano Letno poročilo, ki ga dobe za par dinarjev pri centrali Vincencijsve družbe in Elizabetnih konferenc v Ljubljani, Marijanišče.

Franjo Kolenc »A njega ni...« Povest iz svetovne vojne. Maribor, 1929. Samozaložba. Tiskarna sv. Cirila. — Nenadno in nepričakovano je izšla drobna knjižica z mično povestjo iz svetovne vojne, ki smo jo starejši doživeli v taki ali podobni obliki in

bi bilo škoda, če bi je mlajši ne slišali, ne čitali. — Pripovedovanje je tako mikavno, da čitateljica knjige ne bo odložila, preden jo do konca ne prečita. Vsa bol, ki je zadela skoro vsako slovensko družino, pa tudi družine vseh evropskih narodov, saj so se vojskovali vsi drug proti drugemu, vnovič zaživi v povesti, da ne veš, ali naj se ti smilita stara Kozarjeva, ali Stefan, ki tretji umrje na bojišču, ali Minka, njegova nevesta, ki objokuje njegovo izgubo. — Vmes pa rastejo slike, z ljubeznijo naslikane materi Slovenski Krajini v poklon za desetletnico. Vsaka Vigrednica si bo knjigo rada omislila; kajti že postajajo večeri daljši in kmalu bomo posedli okoli tople peči. Knjiga se naroča pri avtorju Fr. Kolencu, kaplanu v M. Soboti, in stane broš. 15 Din, vez. pa 21 Din.

»Mati vzgojiteljica« se naroča pri upravi Vigredi v Ljubljani, Ljudski dom, in stane s poštnino vred 16 Din.

Kako je drugod.

Za praktični pouk iz živiloznanstva in diete so se vršili v Berlinu v mesecu juliju v laboratoriju instituta za ljudsko prehrano tečaji pod vodstvom zdravnika, biologa, kemika in mojstrce laboratorijske kuhinje. — Glavna težnja pri teh tečajih je pravilna sestava hrane za razne dobe človeškega življenja.

Po najnovejšem štetju je na vsem svetu 1816 milijonov prebivalcev. Od teh pripada

684 milijonov krščanskim, 1132 milijonov nekrščanskim veroizpovedanjem. Od kristjanov je 330 milijonov katoličanov, 210 milijonov protestantov in 144 milijonov pa vzhodnih kristjanov (pravoslavnih i. dr.) Od nekrščanskih religij je: 15 milijonov židov, 225 milijonov mohamedancev, 200 milijonov budistov, 217 milijonov hindov, 300 milijonov konfucijev, 140 milijonov pa poganov (starih in modernih).

Vsebinska.

Dr. Rožmanovo pismo	193
O. S.: Vljudnost in obzirnost	194
Pavla M.: Bodi vedno pripravljena!	196
Lojze Golobič: Olgica	196
Zofka Vivodova: Dobrotljivost	200
M. T.: Žena s solnčnim srcem	200
Pavla M.: Miloba	202
Francka Z.: Zgodi se tvoja volja	202
Franjo Neubauer: V viharju noči	203
Brat Nardžič: Dekle z zagonetkami v očeh	204
Lojzka Horvatič: Zakaj?	207
R. S.: Hrepenenje	207
V. Almin: Daljni	207
Nadin Nevenko: Tam daleč	207
Vinkler Vaclav: Deklica moli	207

Rožni dom:	
Francka G.: Draga prijateljica!	208
Od srca do srca:	
Odgovori na pisma	209
Vigrednica-gospodinja:	
Gospodinjstvo	211
Recepti in navodila	212
Naš vrt	212
Vzgojeslovje: Otroška rahločutnost	213
Organizacija:	
Iz orliške centrale	214
Sestre sestram	215
Drobiž:	
Naš tolmač	216
Kako je drugod	216

V vsako hišo Mohorjeve knjige!

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Leto VII — V Ljubljani, 1. septembra 1929 — Štev. 9

Ljubljana, dne 2. avgusta 1929.

Slovenski orliški zvezi v Ljubljani.

Za lepo akademijo, katero ste v zvezi z Orlovsko zvezo priredile ob moji konsekraciji, se najiskrenejše zahvaljujem. Želim Vaši zvezi najlepši napredek in razvoj med ženskim svetom slovenskim. Naj Bog bogato blagoslovi Vaše delo in žrtve, pa tudi vsako posamezno članico.

Bog živi!

Dr. Gregor Rožman,
škof-koadjutor.

Z veseljem priobčujemo pismo novega pomožnega škofa, da zve vse naše ženstvo za njegovo veliko naklonjenost našemu ženskemu pokretu. Obenem sporočamo tudi njegovo zahvalo za čestitke ob posvečenju, ki jih je predsedstvo izreklo v imenu celotne zveze, vseh edinic in vsake članice posebe. Ob tej priliki je Prezviseeni deputaciji v toplih besedah izrazil svoje veselje nad sestrsko pozornostjo ter je naročil svoje iskrene pozdrave vsemu članstvu.

Slovenska orliška zveza,

Vljudnost in obzirnost.

Vljudnost in obzirnost sta zahteva prave srčne izobrazbe, sta zahteva krščanske ljubezni do bližnjega. Vljudnost in obzirnost nista znamenje slabosti, marveč sta nasprotno znak moči, kajti sta izraz kulture in kultura je gospostvo človeka nad njegovo lastno naravo» (F. W. Foerster). Obratno pa tudi brezobzirnost in sirovost nista znamenje moči, marveč sta le znak nezrelosti, neomikanosti in notranje divjosti.

Vljudnost in obzirnost sta zahteva krščanske ljubezni. Zlato pravilo za udejstvovanje ljubezni do bližnjega je postavil Zveličar z besedami: »Vse, kar hočete, da store ljudje vam, storite tudi vi njim.« In najjačji in najljubeznivejši nagib za ljubezen do bližnjega je Zveličarjevo zatrdilo: »Kar ste storili najmanjšemu mojih bratov, to ste meni storili.« Vsa dela krščanskega usmiljenja in krščanske ljubezni do bližnjega, vsa dela obzirnosti in vljudnosti, v krščanskem duhu storjena, so, kakor bi bila Zveličarju samemu storjena.

Sveti vzgojitelj in ustanovitelj reda Janez de la Salle pravi o vljudnosti: »Vljudnost je izraz odkritosrčnega spoštovanja in srčne dobrohotnosti v vsem zunanjem zadržanju napram vsem onim, s katerimi pridemo v dotiko. Razločujemo zgolj zunanjo (in zato neresnično) in pravo, pristno vljudnost, ki je izraz notranjega krščanskega mišljenja. Ta se po pravici imenuje cvet krščanske ljubezni. Vljudnost stori družabno občevanje prijetno in lahko, nalaga pa tudi dolžnost, bojevati se proti samoljubju, ki je navadni vzrok sporov in nesporazumljenj.«

Na tem mestu si hočemo natančneje ogledati en izraz nevljudnosti in brezobzirnosti. Ta ali oni ozir. ta ali ona je tak slučaj že sam doživel ozir. doživela.

Pri kakšnih skupnih izletih ali sestankih morajo navadno udeleženci, ločeni samo po sploh, skupno prenočevati. Tu pa po navadi ni miru. Kljub pozni uri se nekateri — na jezo in nevoljo drugih — med seboj glasno pogovarjajo in smejiyo. In če jih kdo, ki bi rad spal, prosi, naj bodo tiho, se neredko zgodi, da ostane taka prošnja glas vpijočega v puščavi, ali pa da prizadeti začnejo delati še hujši nemir. Zgodi se, da prav iz nagajivosti in da druge dražijo in jezijo, začnejo še glasneje govoriti in se še hrupneje smejati. Četudi se to ne godi iz hudobije, je vendar treba tako obnašanje obsoditi kot neljubeznivo, kot nedostojno, neolikano in brezobzirno, kot izraz pomanjkanja prave srčne kulture (izobrazbe). Smelo bi se postaviti pravilo, da mora po deseti uri na skupnih ležiščih in prenočevališčih vladati mir. (Razen seveda, če se vsi navzoči strinjajo s tem, da se družba kratkočasi s petjem, pogovarjanjem in smehom. Če pa je to pametno z ozirom na prikrajšanje potrebnega nočnega počitka, to je drugo vprašanje).

Toda namesto da bi se v takih skupnih prenočevališčih postopalo kar najobzirneje, se pogosto dogaja ravno nasprotno. Posamezni in skupine prihajajo v poznih urah, hrupno zapirajo vrata, prižigajo električno svetiljko, če je v skupni sobi na razpolago, hodijo glasno in šumno po prostoru, ropotaje spuščajo črevlje na tla, si mogoče še izplakujejo usta in grlo, se glasno smejiyo in pogovarjajo. Kratkotmalo: ne kažejo najmanjše obzirnosti do onih, ki so se že podali k počitku in ki bi radi spali.

Naravno je, da mora tako neotesano in brezobzirno ravnanje one, ki so se že podali k počitku, predramiti iz spanja, če se jim je sploh že posrečilo zaspati. Drugo jutro pa se čujejo pritožbe: Celo noč ni bilo miru; ni bilo mogoče spati; če smo nepokojneže prosili, naj dajo mir, so delali le še hujši

nemir. — In posledica take brezobzirnosti? Izletniki se drugo jutro počutijo utrujene, zaspane, nerazpoložene.

V nemški knjigi »Der gute Ton«, ki je izšla že v 57. izdaji, berem sledeče verze:

Du bist auf dieser Welt nur Gast
auf eine kurze Zeit von Tagen:
wird dir's so schwer, dich also zu betragen,
daß du nicht andern Gästen bist zur Last?

(Na tem svetu si samo gost za malo časa: ali ti je tako težko, tako se obnašati, da drugim gostom nisi v breme?)

V nevljudnosti in brezobzirnosti se zrcalita napuh in pomanjkanje ljubezni do bližnjega. Resnično olikan človek drugim ne bo povzročal brez potrebe bolesi in bolečine. Če pride ponoči v skupno bivališče, kjer drugi že spijo, bo tiho zaprl vrata, ne bo privijal sobne električne luči, ki s svojo bleščečo svetlobo speče budi iz spanja, ne bo delal ropota, marveč bo šel tiho in obzirno do svojega ležišča, in se z drugimi ne bo hrupno pogovarjal in smejal. To so zahteve vljudnosti in obzirnosti, ki sta »cvet krščanske ljubezni.«

Ljubezen, potrpljenje, samopremagovanje, to je najvažnejše v človeškem življenju, pravi nemški vzgojeslovec Fr. W. Foerster. In isti pisatelj pravi: »Samo to, kar ublaži naš sirov način občevanja in nam pomaga v ljubezni in samopremagovanju, samo to je izobrazba. Vse drugo je le znanje, ne izobrazba.« In zopet: »Če so naše življenje nebesa ali pekel, to zavisi od tisoč malenkosti: kako dekle pride zjutraj v sobo, kako vošči dobro jutro, če postavi cvetice na mizo, če ima dar, da razširja z neštevilnimi malimi pozornostmi in obzirnostmi ugodje.«

»Predpogoj vljudnega vedenja je fini takt, to se pravi: pravi čut, kaj je v vsakem položaju treba storiti. Ta čut mora izvirati iz duše kot izliv notranjega sočutenja in vljudnosti. Olikano vedenje ne sme ostati nekaj zgolj zunanjega, marveč mora izvirati iz duha spoštovanja do bližnjega,« piše Karl Handloß v svoji knjižici o vljudnosti.

Jezuit p. Hertling v svoji knjigi o oblikah družabnega občevanja našteva razne zglede, slučaje netaktnosti. Nato nadaljuje: »Kdor je ponižen in nesamoljuben in ima pravo ljubezen, ta bo sam od sebe postal taktno, tako kakor so bili svetniki često čudovito taktni, tudi ne da bi poznali to besedo. In kdor nima ponižnosti in ljubezni, temu lahko našteješ tisoč slučajev, pa vendar bo prišel samo do neke gotove spretnosti, ki jo uporabi samo tedaj, če se mu zdi truda vredno!«

Takt je najboljša vaja ljubezni do bližnjega. Nasičevati lačne in reševati jetnike ne moremo vedno; toda taktni smo lahko vsako uro parkrat. In proti vsem ljudem, proti bogatim in bednim, zdravim in bolnim, otrokom in starcem, prijateljem in sovražnikom, dobrim in zlobnim — to ni nikako prazno retorično naštevanje, samo premisli posamezne kategorije (skupine). In prav gotovo velja o taktu, tem najfinejšem in najtežjem načinu ljubezni do bližnjega, beseda Zveličarjeva: »Kar ste storili najmanjšemu mojih bratov, to ste meni storili; bil sem žalosten, ubog, nespameten, mlad, bil sem predstojnik, bil sem prijatelj, bil sem drugoverec, sovražnik — in ste se taktno obnašali nasproti meni.«

V vsako hišo Vigred!

Bodi vedno pripravljena!

Med tisoči vsakdanjih potreb, je pripravljenost gotovo toliko vredna, kakor nikoli odpovedujoča ljubezen.

Pripravljenost k pomoči je prava, okrepujoča, ako je sad nesebičnega srca. Vedno pripravljen človek hodi čuječe skozi vsakodneвне potrebe.

Zavest, da ti hoče dober človek pomagati, je že sama na sebi velika tolažba.

Ako želiš kjerkoli pomagati — čakajo sleherni dan prilike na tebe.

Ako si se naučila pazljivosti in znaš gledati, boš prav kmalu razumela tudi neizrečene prošnje.

Človek je dolžan pomagati v sili vsakomur, kolikor zmore po svojih močeh.

Ne govori: ne morem, ne znam; zmoreš in znaš pomagati — ako resnično hočeš in ne varaš sama sebe.

Lojze Golobič:

Olgica.

9. Srca.

(Nadaljevanje.)

»Naša kri« se ni igrala. Glavni vlogi sta odrekli: Števo in Olgica... Zašumelo je med člani:

»Kdo je kriv?«

»E, Olgica! Nezvesta! Popivala je na Krču. S Tončko in Stanislavom...«

»E?!«

Odbor je Tončko izključil. Jela je grozila, da odstopi, ako ne tudi Olgice:

»Kaj naše skupno obhajilo za njo ne velja?! Ni je bilo! Za las se ne loči od Tončke. Odbornice pa imamo zavezane oči. Vsaj za konec spreglejmo! Bila sem proti, ko je prišla in zdaj sem, da se ji vrata odpro. Saj ni Orlica...«

»Tudi jaz bi bila takrat s teboj,« je mirila predsednica Ankica, »danes ne morem biti: Olgice namreč ni več... Umrla je in pokopali so jo... Ta, ki se tudi Olgica zove, je druga. Vidite jo, kako je vsak dan drobnejša. Neusmiljena je šiba, ki jo od prvih let tepe, ta ki je pred tednom padla, pa je morda najstrašnejša; zakaj za njo ni zdravila, le smrt!«

»Nič ji ni, kopriva je.«

Odbor molči.

»Samo to pot ji še spreglejmo! Naj ve, da imamo srce, da trpimo ž njo. Tudi Števo je prosil: Rešite jo...«

Takrat je Jela umolknila.

Resnico je rekla Ankica na seji, da Olgice ni več: solnca in zdravja v njej ni več. Sama zase živi kakor tujka. Sijaj v očeh se ji je skalil, obraz je zbledel. Trgovinca je mrtva: nič več se Olgica ne šali s fanti, brez besed jim streže. Če se kdo spozabi s prosto besedo, mu je tisti hip žal, ko vidi v njene vlažne oči.

»Kaj je ž njo? Kdo jo je žalil?«

Odgovor ostane prazen. In fantje odhajajo.

Vsako jutro krene na isto pot: po širokem trgu med jagnjedi v cerkev. Tam je največ tišine, največ samote. Tam se sestaja s spomini, mati z onega sveta pride k njej. Tam je nihče ne moti, nihče ne sprašuje... Boji se luči, ki glasno govore o njeni ugasli; umika se ljudem, ki nimajo resnice. V cerkvi pa je zgoščen tako svet mrak! Le v njem se more njeno srce verno izpovedati. In ko zapušča božjo hišo, gre ž njo sveti mir...

Vse dekliske večere zvesto obiše. V kot sede in poslušajo kakor v cerkvi.

»Sestre,« hvaležno misli, »hvala vam, da ste mi prizanesle. Črna sem, pa mi ne pokažete vrat... Pa sem nekoč mislila, da je vaš smoter mrtva črka: v Zlati knjigi je in greste za njo... Zdaj vidim, da vsaki črki vdihnemo dušo in potem se borite zanjo z življenjem. Mrtvo črko ste prezrle, da sem jaz — živa ostala... O sestre, ljubim vas. In tolažbo imam pri vas kakor v molitvi.«

Tiho odpre vrata, ko vstopi, molče jih zapre za seboj; kakor nema samostanska sestra. Njene družice je ne poznajo več. Saj to ni Olgica, kateri so nekdaj rekle, da bo še iz groba pobegla...

»Kaj ti je, Olgica?«

»Nič mi ni.«

»Bleda si. Te boli?«

»Nekaj. V prsih.«

»Srce?«

»Srce...«

Molk, ki sledi velikim odkritjem.

Na družinski izlet k Trem faram ni šla. Vozovi veselih bratov in sestrâ niso nosili niti Olgice niti Števa...

Mnoge večere pa krene na ono žalostno senožet. Sama ne ve, čemu in kdaj. Duša ji često roma tja. In telo gre za njo. Prebudi se in vidi, da stoji prav na onem mestu, kjer je stala poslednjikrat s Števom. Tam je sodnik čital njeno obsodbo: Ne verujem ti več... Kje si sodnik, da dvigneš besedo? Pretežka je!

Gluha je senožet...

Težak je križ, a ljubi ga; saj ji je v kazen. Mnogo je grešila. Brez pokore se krivda ne briše. Rame so se ji upognile, a nosila bo, dokler ne pade v tretje pod križ.

Od takrat ga ni videla več. Le enkrat je spel pod oknom. Nič se ni ozrl. Naslonila se je na mizo, ker so se ji zamajala tla.

Pa vendar — ko sama čaka gostov v trgovini, se ji misli skrivaj kakor tatje krađejo:

»Ko bi zdajle vstopil Števo, kaj bi mu rekla? Oh, saj ne bi mogla nič. Usta bi se mi zaklenila. Roke bi drhte, vse bi zdrsnilo ž njih. Moči bi mi iztekale; vse bi storila, kar bi mi rekel... Kako bi me gledal? Kakor nevrednico... Morda pa bi rekel: Olgica, motil sem se; krivo sem te sodil, oprosti mi!

Števo, pridi!

Oj, ne hodi, saj te ne bi prenesla, umrla bi...«

Vstopi dečko in kupi klešče.

»Za koga, Marko?«

»Za Štefana Grozdnika...«

In gre.

»Snivala sem; ni ga in ga ne bo. Mrtev je zame...«

Še Olgica z zadnjo muko izpove: »Nič ti ne zamerim, da ne prideš več. Izbriši me iz srca! Poišči si deklico, ki še ni poznala moža. Le taka te je vredna. Jaz te nisem bila...«

Olgica v trgovini sedi in čaka.

A njega od nikoder ni...

* * *

Kdo si, človek, da nimaš pozabljenja?

Žgoča beseda, žaljena ljubezen, materin grob, vse se pozabi... Ti, človek, pa ne pozabiš nevredne deklice, ti eden od tisočev!?

Kdo si ?

Števo, kaj si ti fant? Še shôdil nisi. Ej, če si fant, klobuk na uho, pa odpri prsi v te šumeče loze, da bo neslo jek čez ves tvoj grunt... Kaj dekle! Kakor tvoj les listja...

Števo ne bo pozabil:

Prva rana v srcu je globlja kakor grob. Grob v pomladi trava skrije, rana v srcu ostane nezaceljena. Števo pa je še dete: dolgih petindvajset let ni odprl dekletu srca. Zdaj šele je to storil, ko mu je novo občutje srce v dno pretreslo. In to se ne pozabi kakor pri otrocih igrača. Ljubezen zrelega fanta gre v grob...

Da so vsaj dalje med njima; slike bi bledele. Zdaj pa čuje o njej vsak dan... Pot k njej pa je tako neizmerno daleč; saj nima konca...

Tiste dni je grunt vabil: »Pridi, Števo, utrgaj in jej! Izgredi in odnesi za zimol!«

Rebro je zvalo, njiva je zvala, vrt je zval. Števo je oglušil. In grunt zdaj žalostno molči.

Števo pa vse dolge dneve misli: od zore v noč. Pa se predrami, gre na njivo, izkoplje voz krompirja, znosi v zidanico, drugi dan pa znova leže na vrt in trdo molči...

»Lagal sem, ko sem ji rekel, da je pot med nama zasuta. Samo da sem pred njo ves gnev izlil, pa mi je vnovič draga. Šel bi, objel bi jo in rekel: Olgica, tudi to pozabim, če boš od danes le moja... In vse bo prav. In mir bo v meni in tebi.«

Pa to so le skrite misli, ki ne bodo nikdar oživele. Zakaj Števo ima čast. Mati gre z jerbasom skozi vrt. Pod hruško leži Števo z obrazom v travo. Bolečina stisne mater:

»Pozabi, sin, ni te vredna.«

»Mati, ne morem. Moje srce je do smrti žalostno.«

»Dosti jih je, drugo si izberi in misli, da je Olga. In dobro bo...«

»Ne morem. Mislite si, da je kamen kruh. Ne morete...«

Molk se je postavil med oba kakor zid.

Števo ga ruši:

»Mati, šel bom...«

»Kam, dete,« se plaši mati.

»Na vodo, k bratom...«

»Tudi ti, moj sin?«

Groza se ji je razlila v oči:

»Iznemoglo me zapuščaš? Že mi ena noga v grob sili... Le toliko še počakaj, da mi svečo prižgeš in oči zapreš!«

»Odpustite, mati, tu ne vzdržim več. Grunt naj bo vaš, le za pot mi dajte!«

»Pet sem vas rodila, zdaj pa bom umirala brez sveče, brez molitve kakor sirota za plotom...«

»Mati, do takrat se vam vrnemo: Janez pride, Tine, Tone, Lojze in jaz. Vseh pet. V rokah vas bomo zibali kakor dete...«

Velika, svetla solza se ji je utrnila. Bridka in neizmerna kakor morje. Pa kdo vidi v njo! Le Bog in njegova Mati, ki sta šla skozi križev pot...

»Pa hodi, dete, da pozabiš.«

Mati za sebe ne ve več...

Kosil je Števo otavo.

Ko je nabrusil koso, se je naslonil na kosišče in zastrmel v Semič, v ono sladko smer... In pozabil je na otavo, pozabil na večer.

Pride Imer, verni hlapec:

»Kaj ti je, Števo?«

»Ti ne razumeš, Imer; ti ne veš, kaj je srce, kaj dekle.«

»Dobro vem, Števo, kaj ti je. Nič mi ne poveš, ker sem Albanec, črn v obraz, in misliš, da nimam duše. Za vsak tvoj pogled vem, kaj misli, česa se boji. Moje oko gleda v globine. Glej, tam na oni strani je hiša, v njej je ona, ki ti je rano v srcu pustila. Ne utajiš mi. Glej, vzamem nož in grem na večer k njej in nikdar te ne bo več žalila. Bog mi je priča, da grem. Ne morem te gledati takega... Ljubim onega, ki je tvoj, mrzim onega, ki ni tvoj...«

Ganila je Štefana iskrena skrb Imerova. Zjasnilo se mu je za hip lice:

»Pa ako bi mene kdo ubil?«

»Ako bi tebe! Potem moje življenje nima vrednosti. Grem, ne k tebi, da bi jokal, da bi te v oči, ki so ugasle, gledal, ne! Naprej grem, dokler onega ne najdem, pa naj grem na konec sveta! Ko ga najdem, umrem jaz ali on. Šele takrat imam mir, ker je kri s tvojega telesa oprana. Vrnem se in te zagrebem in jočem nad tvojo gomilo...«

»Prirodna je tvoja ljubezen, zato je resnična in močna. Zvest si, Imer, a pusti moje dekle; zakaj ne žali me več...«

* * *

Jela obira jablano.

Čisto vtopljene ima oči v rdeče sadeže. Nežno jih polaga v košarico kakor otročiče. Niti in sad se ji ne more skriti v žolto listje. Kakor koklja piščeta jih preštevata...

Nenadno pa ji oči splavajo skoz redke veje v sosedov sadovnjak. Tam pod staro hruško se ustavijo...

Rdeča jabolka se zibljejo na zrelih pecljih, veje se nagibljejo k Jeli, košarica tiho prosi: Še mi daj!...

Jela ne vidi nič več. Skozi ustne se ji trga boln vzdih:

»Števo, zakaj nečes biti moj?«

Jela je rano skrila:

Števo ne bo nikdar njen. Olgica mu bo žena. Jela sme le pozabljati... Vse otroške igre, kjer je bil Števo njen mož, naj umro! Vse sanje, da bo mati, naj oblede! Olgica bo mati, Jela bo večna teta... Samo želja po materinstvu ne bo nikdar legla v grob. Saj to ji je Bog z dušo vdihnil. Pa kaj to ljudem mar! Zastor na srce!...

Danes pa znova moreš med ljudi, srce. Zastor dvigni! Pravico imaš, česa se bojiš! Števo in Olgica nista več eno. Kdo je stopil na pot? Ti ne!...

»Moja last je Števo. Nihče ne sme položiti roke nanj. Srce, pridi iz groba in razodeni se!«

Tako Jela snuje. V dnu srca pa jo bode očitek:

»Pa Olgica? Širota nima nikogar, zdaj pa naj še ženina izgubi! Greh je krasti...«

Jela odbija:

»Pa kdo je zame vedel? Nihče. Cele noči sem jokala. Kdo je slišal? Nihče. Olgica, usoda je taka...«

Zopet je iz srca glas svaril:

»Števo se ji bo vrnil, ne polagaj rok nanj! Nimaš pravice...«

»Kaj vrnil! Ni otrok! Ona ni zanj. Nas dvoje je že mladost zvezala, pa si prišla ti in...«

Z jablane ji duša mrè:

»Števo, k tebi grem, da ti čelo obrišem, ker ti je žalostno...«

(Dalje prih.)

Dobrotljivost.

To je božji otrok na zemlji — dobrotljivost, porojena v globini duše. Ona je kakor dih nebeški, kakor nasmeh raja, kakor rosní biser na belih in rdečih cvetih v solnčni pomladi.

Dobrotljivost je božja ljubezen, je razumevanje in usmiljenje in požrtvovalnost.

Kakor otrok božji hodi po zemlji nežno in tiho, z mehкими rokami, z očmi globokimi, vseumevajočimi in s srcem pripravljenim na žrtve.

Tiho hodi po svetu in oliva veselje in tolažbo in zdravje v bolna srca, v trpeče duše. Vidi jo le oči dobrega človeka.

Dobrotljivost ljubi samoto, uboštvo, gorje, porojeno v najtišjih globinah.

Oni, ki so najbolj revni, najbolj zapuščeni, so njeni prijatelji.

Ljubi tiste, ki jo sovražijo in blagoslovla one, ki jo zaničujejo.

Otrok božji je dobrotljivost, porojena v globini božje usmiljenosti.

M. T.:

Žena s solnčnim srcem.

Pred mnogimi mnogimi leti je potoval mož skozi dežele, da si poišče primeren kraj, kjer bi si postavil svoj dom. Prišel je iz ozke gorske doline, kjer je le nekaj mesecev v poletju sijalo solnce. Leta in leta, že izza svojih detinskih let je čutil veliko hrepenenje po solncu. To hrepenenje je rastlo od leta do leta; zato ni mogel več obstati v temačni dolini in se je podal na pot, da si poišče novega doma v solncu.

»Sredi ravnine si hočem postaviti hišo. Ves dan mi mora solnce sijati v moj dom in ne bom se ga naveličal,« tako je rekel, ko je prišel v lepo ravan in je pričel staviti hišo.

Ko je hišo zgotovil, je bil iz srca vesel. S svojim zvestim hlapcem se je vselil vanjo ter veselo hodil iz sobe v sobo, kajti povsod je razkošno sijalo solnce: vse sobe so ga bile polne, čez streho in zid je vrelo vanje in je z žarnim vencem obdajalo vhod.

»Solnce si hočem za vedno pridržati in Solnčni dom naj se imenuje moja hiša,« tako je modroval.

Prišla pa je zima in ga je pregnala s polja in vrta. Dnevi so se skrajšali, oblaki in megle so pa zabranjevale solncu, da ni moglo posijati v Solnčni dom. Gospodar je hodil iz sobe v sobo, a vse so bile temne in mračne; po kotih so se gostile sence in prej tako prijazne sobe, so bile brez solnca puste in žalostne. Žalosten se je vsedel k peči in je gledal v plapolajoč plamen, želeč si zlatega solnca. Hlapec pa se mu je smejal: »Zima je zima; pač ne more biti drugače. Toda jaz vem za nekaj, ki vam bo solnce obdržalo leto in dan v Solnčnem domu.

Seveda je gospodar začudeno dvignil glavo in radovedno vprašal, kaj bi to bilo. Smehljaje si je hlapec popravil brke in rekel: »Poiskati si morate ženo!«

Gospodar se je globoko zamislil, potem pa je rekel: »Ampak taka bi morala biti, ki bi imela srce polno solnca.«

Več dni je zamišljen sedel pri peči; nekega jutra pa je rekel hlapcu: »Skrbi za hišo, da se vrnem. Grem, da poiščem ženo s solnčnim srcem.«

Ko je tako hodil od hiše do hiše svojih sosedov, je kmalu uvidel, da je začel kaj težko delo. Skoro je že obupal, da najde ženo s solnčnim srcem; bilo je sicer deklet dovolj: plavolasih in črnolasih, lepih in bogatih, a take s solnčnim srcem ni mogel najti.

»Najbolje bo, če se vrnem domov,« je dejal. »Take, ki bi jo jaz rad, morebiti niti na svetu ni.« Pa se je okrenil na pot, ki je že izza svojih otroških let ni bil več hodil. Bister potoček se je vil po trati in ob cesti je stala domačija, ki mu je bila čudno znana. »Ali nisem bil nekoč z očetom tu?« je začel iskati po svojih spominih. »Seveda, le pozabil sem. A pogledati vendar moram, če očetov prijatelj še živi!« In že je stopal po stezi, ki je vodila k domu v zelenem smrečju. Začuden postoji; iz hiše prihaja prijetno petje. »Kakšno veselo srce mora imeti dekle, ki tu notri poje,« si misli. Iz hiše pa pravkar stopi berač, vesel, smehljajoč se berač, kakor da je nekaj prav tepega videl.

»Mož, vam je moralo pa tu notri ugajati, ker ste tako dobre volje,« je nagovoril gospodar Solnčnega doma berača in mu je dal dar. Berač se mu je zahvalil in še pristavil: »Se nikoli v življenju nisem bil tako srečen. Tu notri sem zopet enkrat čutil, da sem tudi jaz človek. Bog naj blagoslovi to hišo, posebno pa še deklico, ki ji je Estera ime. Ima zlato srce, polno solnca.«

Mož, ki je prav tako deklico iskal, je osupnil in je želel le eno: čimprej videti to deklico. »Ester, tako krasno ime! Zvezda to pomeni. In res je zvezda vsem, ki pridejo ž njo v dotiko,« to je premišljeval, ko je stopal v hišo. V sobi je sedel starček. Naš popotnik ga je pozdravil kot prijatelja svojega očeta. Starček se je silno razveselil in mu stavil vprašanje za vprašanjem, da je mladi mož komaj odgovarjal. Ko pa je sam hotel zastaviti tisto vprašanje, ki mu je bilo ves čas na jeziku, ga je tudi starček prehitel, ki je zaklical v sosednjo sobo, odkoder je še vedno donelo veselo dekleško petje: »Ester, Ester, pridi in pozdravi našega gosta!« Petje je utihnilo in deklica je prišla. Iskatelj žene s solničnim srcem ni videl drugega, kakor da sta se dve modri očesi uprli vanj, ki sta pač morali zajemati svoj sijaj in svojo toploto iz globine srca. Ves je zažarel v tem toplem siju in si je mislil: »Taka je torej žena s solničnim srcem?«

Ves dan je ostal v prijaznem domu in najrajše bi bil ostal za vedno. Drugo jutro se še tudi ni mogel ločiti in je ostal še ves dan in še en dan. Končno se je ojunčil in je rekel staremu prijatelju svojega očeta: »Estero mi morate dati za ženo, sicer ne morem od tod!« Starček je poklical Estero in je položil roki mladih dveh drugo v drugo.

Iskatelj žene s solničnim srcem jo je presrečen odpeljal v svoj Solnčni dom. In zgodilo se je, kakor je rekel hlapec: žena mu je obdržala solnce v domu, ki je prav zdaj šele zaslužilo prelepo ime: Solnčni dom.

Ester, pa ni imela solnčnega srca samo za moža; prepolno ji je bilo srce in vsi, ki so živeli v njeni bližini, so se ogrevali ob njegovi toploti. Ubogi so sami od sebe našli pot k nji in kmalu je postala javna skrivnost: Kdor pride v Solnčni dom žalosten in potr, ga ne zapusti, dokler ni veselega srca. Zato so vsi blagoslovljali Solnčni dom in Ester, je trdila, da se prav od tega polnijo njene shrambe, uspevajo cvetke tako lepo na vrtu in oknih, zlasti pa njeni otroci, ki so bili sama sreča staršem.

Nekoč se je oglasila v Solnčnem domu beračica. Ni prosila kruha, ampak je rekla: »Slišala sem, da ima Solnčni dom gospodinj, pri kateri se vsakdo, najsi bi bil še tako žalosten, nauči smejati. Pa sem si mislila, če vsakemu pomaga, bo tudi meni; morebiti pa bo tudi mene naučila jokati, ker imam kamenito srce. Kraljica sem bila v daljni deželi, moža in otroke sem izgubila v vojski, podložniki so me zapustili, da nimam nikogar na svetu. Kakor kamen mi leži srce v prsih, a jokati ne morem. O, če bi se le mogla izjokati! Pomagajte mi!«

Ester, je sočutno božala zapuščeno siroto in mislila, kako bi ji pomagala, a ničesar se ni mogla domisliti in že je tudi sama postala žalostna. —

Tedaj pa se je spomnila, kaj stori sama, če se je poloti žalost. Izdala je ubogi kraljici svojo skrivnost: »Kadar mi skrb in bol oklepata srce, tedaj grem s studenčku tam v gozdu. Globok je in čist in zdi se mi, če pogledam vanj, kakor bi gledala v božje oko. Kadarkoli sem se vsedla na rob studenčka in je gledalo vame to božje oko, tako jasno, tako čisto, tedaj so bridkosti in težave kar same odšle. Sama pa sem začela križe in težave gledati z božjim očesom in postale so vse svetne težave tako majhne v luči večnosti. — Pojdite tudi vi, gospa kraljica, tja, glejte v studenček dolgo in tiho ter umijte svojo dušo v božjem očesu!«

Kraljica je šla in storila, kakor ji je velela Estera. Naenkrat so ji začele solze liti po licih. Naučila se je jokati pred božjim očesom.

Vrnila se je k Esteri ter jo je blagoslovila: »Vsi vaši otroci naj imajo vaše solnčno srce!«

In so ga imeli.

Ko je Estera umirala, je še rekla svojim otrokom: »Zapuščam vam svojo ljubezen...« in je umrla.

Toda njeno srce ni umrlo. Živel je dalje v srcih njenih otrok in v spominu ubogih in zapuščenih.

Žene s solnčnim srcem ni mogoče pozabiti.

Paula M.:

Miloba.

Čim plemenitejši je človek, tem milejši bosta njegova sodba in beseda.

*

Ne tisti, ki sklepa po svetu pogodbe z zaprtimi očmi — oni je mil, ki obsoja krivdo, ne pa krivca.

*

Z milobo človek razoroži nasprotnika.

*

Zavest, da Bogu nekaj dolgujemo, je vir, iz katerega črpamo milobo za druge.

*

Nobeno človeško srce ne more biti toliko zakrknjeno, da bi do njega nikoli ne prodrla mila beseda.

*

Miloba deli blagoslov; toda le, ako prihaja od človeka, ki ima samega sebe v strogi oblasti.

*

Miloba ni mehkost in solzavo čustvo, je spravljiva, nikoli malodušna volja.

Francka Z.:

Zgodi se tvoja volja . . .

V krščanskem nauku smo se učile, da je človek na zemlji, da služi Bogu in se večno zveliča.

Kako hitro smo odgovarjale na to vprašanje veroučitelja in nič dalje premišljevale, kaj se pravi prav za prav služiti Bogu, sedaj in vsa leta našega življenja.

Minula so šolska leta in nekega dne smo začele vsaka svoje opravilo v imenu božjem in morda nam i tedaj ni prišlo prav na misel, da je to naš stan, v katerem nam je Bogu služiti. — O, prvi dnevi stanovske dolžnosti! Kako so bili lepi! Tako zlato je sijalo solnce, dokler ni po tednih, mesecih

ali letih izgubilo naše opravilo vtis novosti in se je siva enoličnost vsakdanjosti naselila v naše delo in v naše duše.

O, tedaj smo pač odprle hrepeneče oči in se prvič ozrle po življenju in morda se nam je tedaj pojavil v duši globok smisel našega stanovskega dela: na zemlji smo, da Bogu služimo z našim delom.

Vsaka mora delati, ali v šoli, pisarni, doma, zunaj, v trgovini i. t. d. Kakor tisoč- in tisočdelna veriga delajo ljudje, spopolnjujoč drug drugega pri velikem delu človeštva. In tudi ti delaš, tako ali tako, tu ali tam, kjer ti je Bog od vekomaj določil izvrševati tvoje dolžnosti.

»Glej, Gospod, pripravljena sem izpolnjevati tvojo sv. voljo!« ali verujete, da te skromne besede olajšajo težo marsikaterega delavnika in očare s čistim, svetim sijem tudi najnižje in nelepo delo? ...

Kakor pa oznanja vsaka bilka, vsaka cvetka na travniku, vsak ptiček čast Stvarnika, tako dajmo tudi me našemu opravilu, našemu delu pečat bogoslužja.

Pri sv. birmi smo prejele to stanovsko milost globoko v srce, da zvesto, vestno izpolnujemo velike in majhne dolžnosti in tudi srčno premagamo vse nevarnosti, ki so združene z našim poklicem.

»Glej, Gospod, pripravljena sem, izpolniti tvojo voljo ...«

Ravno onim, ki nerade izvršujejo svoj poklic, ker se jim dozdeva morda prazen, enoličen, bi rada vtisnila te besede v srce. Ali ni že jutro jasnejše in se nam ne zdi polno svetega blagoslova, če začnemo, poživiljene po pokojni noči, s tem načelom svoje delo: Bogu moram služiti, smem služiti in z vestnostjo v malem in najmanjšem hočem pokazati, Gospod, kako te ljubim. —

In ko ti je delo prav trudapolno, ko omaguješ, tedaj misli: »Za Gospoda smem delati.«

Prav nič velikega ne zahteva ljubi Bog od nas, ne izvanrednega trpljenja in žrtev, toda to malo, kar nam je odločil vsakdanjih grenkosti, mu moramo radevoljno darovati. In s tem načelom bo naše delo bogoslužje.

In če nam kak dan delo za Boga ni prav dobro izpadlo, če smo bile slabotne, uborne, polne krivde, glej, Gospod, ki vabi k sebi vse, ki so trudni, on ve, kako uboge smo. Zaupajoč na njegovo pomoč hočemo pričeti zopet nov dan. A koliko jih je nezadovoljnih s svojim stanom in žele danes sem, jutri tja. Oj, uboge, iskajoče duše, poiščite globoko v vaši duši in iščite višjih ciljev svojemu delu! Samo na ta način služimo Bogu, Gospodu in mu darujemo vsak dan najboljše, kolikor pač moremo in zmoremo.

Toda od danes dalje hočemo vse poskusiti, darovati Gospodu prav posebno dolžnosti našega stanovskega opravila; ponižno se hočemo ukloniti sveti volji božji in moliti, kakor je nekoč molila v sveti uri Devica:

»Glej, Gospod, pripravljena sem, zgodi se Tvoja volja ...«

Franjo Neubauer:

V viharju noči.

*Bediš li nocoj,
deklé, nad menoj,
ko mi je težkó?!*
Kipi ti v nebo
drhteča molitev
za mojo rešitev?
Krog mene je noč,
in temna se moč
oklepa srcá mi

*in kruto me dramí,
da spanje beží!*
Ah, dvigni oči
in sklópljene róke!
Iz duše globoke
naj prošnje kípé
sred teme ti črne,
da pókoj se vrne
v nemirno srcé!

Poravnajte naročnino!

Dekle z zagonetkami v očeh.

(Nadaljevanje.)

Zastonj je čakala Špela nadaljevanja. Danica se je sunkoma obrnila in pustila Špelo samo. —

Ko je Jure urejeval avtomobil pred novim izletom na jezero, je stikala Danica med knjigami v župnikovi pisarni.

»Ali nima kakšne povesti v italijanščini?« se je obrnila k misijonarju.

»Ne verjamem. Beri slovensko, lepe knjige ima. Pa nikar povesti te dni. Te preveč vežejo in vzamejo časa. Tu imaš lepo knjigo, beri dve, tri strani na dan, več ni treba. Ves ostali čas porabi za gibanje na prostem in uživanje narave.«

Podal ji je knjižico »Srčni rubini«.

Hitro jo je presodila in vrnila.

»Tako branje me prav nič ne veseli.«

»Malo dobrih misli in izpodbudnega duhovnega branja nikomur ne škoduje. Bi ti prav priporočal.«

Obotavljala se je, toda takrat je poklical Jure na odhod. —

Pisali so razglednice na vse vetrove sveta. Vsak zase, toda na vsako so se vsi podpisali in niso mnogo pazili, komu je namenjena.

Tudi Danica jih je napisala lepo število. Špela je postala pozorna. Na tihem se je začudila, da ima Danica, sirota zapuščena, toliko znanja po svetu. Takoj jo je nagon pripravil do tega, da je neopaženo pregledala naslove na Daničinih razglednicah. V duši ji je vstala sumnja in niti trenutek več ni odvrnila pazljivega očesa od deklice.

Še isti večer in prav tako drugo jutro je opazila, kako močno se Danica zaveda, da je lepo dekle. Saj se kar ni mogla dovolj nakretati pred ogledalom in mnogo je govorila o svojih licih. Špela se je pomudila v njeni sobi in ogledovala to in ono. Med dekličinimi rečmi je opazila sliko mladega fanta prav čedne postave, kakor je morala nemudoma razsoditi.

»Oho, Danica ima tudi fanta!«

Deklica se je ozrla in ni pokazala zadrege.

»Zakaj bi ga pa ne imela? Priden je.«

Pod sliko je bilo nekaj napisano v jeziku, ki je moral biti po Špelini sodbi italijanski. Podpis se je glasil: Carlo.

Špela se je spomnila, da se je tudi ena onih razglednic glasila na Carlovo ime.

Svoje novo odkritje je v primernih drobcih počasi sporočala misijonarju, kakor je ravno prilika nanese. Iz raznih opazk, ki mu jih nadrobim, si bo že napravil sodbo in postal oprezen, tako si je mislila.

Gospod Vinko je bil v negotovosti. Ali je iz Danice v tem kratkem času zrastle nove dekle, ali se v Špeli pojavlja nova ženska, ljubosumna na lepo tovarišico?

Na novem izletu je neprisiljeno napeljal pogovor na razmere v Trstu po vojski. Danica je pripovedovala o krutem zatiranju Slovencev. Sploh je pa sama — razen doma pri mami — živela v skoraj čisto italijanskem ozračju. Prijateljice in prijatelji so ji bili popolnoma italijanskega duha, če ne tudi krvi.

»Pa ti si se vendar vedno zavedala, da si Slovenka?«

»O, da! Za to se je skrbela mama. Toda kaj hočete, ko pa ni bilo slovenske družbe. Imeli smo sicer slovenski pevski klub, pa zavoljo oddaljenosti nisem mogla dosti zahajati tja.«

»Recimo, da si ostala v Trstu in bi se kedaj poročila, ali bi vzela Italijana?«

Vprašanje ji je prišlo nenadoma in prav to je misijonar namerjal. Pa se je hitro našla in mirno odgovorila:

»Skoraj bi ne moglo biti drugače.«

»In ti bi bila za vselej izgubljena za mater Slovenijo, tvoji otroci bi pa bili Italijančki!«

Ni odgovorila. Videlo se je pa, da ji misel ni preveč strašna.

»Dobro, da si šla. Upam, da boš srečala kje Slovence, ki te bo iztrgal Italijanom in te vrnil v naročje materi Sloveniji.«

»Saj tu v Ameriki tudi ne poznam Slovencev. Več Italijanov.«

»Čakaj no, ali se ti tako mudi,« se je smejal gospod Vinko. »Saj si še majhna,« se je pošalil. »Preden bo čas za možitev, jih boš lahko spoznala, da ti bo izbira kar težka. Pri Sv. Janezu je fantov regiment. Kadar si izbereš enega izmed njih, pridemo vsi na ženitovanje, kajne, Špela in Jure?«

Oba sta z veseljem pritrdila.

»Danica,« se je vmešala Špela, »jaz sem v Ameriki rojena in moj mož tudi. Pa sva si že večkrat rekla, da bi se ne bila jemala, če bi ne bila oba Slovenca.«

»Živela Špela, živel Jure!« je zaploskal misijonar.

Danica je naslonila glavo v roke in se zamišljeno zagledala v daljavo. Misijonar je bral njene misli in se čudil, odkod to razpoloženje v dekletu, ki ga doslej ni bil opazil. Da, iz njegove bivše Danice je v kratkem času zrastle novo dekle!

Nenadoma se je okrenila.

»Ali bi me vi poročili, če pridem z Italijanom na oklice?«

Trdovratno je zrla vanj in velike oči so ji bile še večje, še bolj globoke. Misijonar je zaslutil važnost trenutka, pa se je hitro odločil.

»Resnično, ne bi mogel!«

»In če vzamem Slovenca?«

»Kadar hočeš!«

Sicer ni prav natanko tako mislil. Saj je še tako mlada in malo podobna za možitev in sploh — ali nista domenjena, da pojde v zavod? Potem, morda, potem! Vendar, treba je bilo stvar tirati k odločitvi in razbrati, kaj se plete v dekletu.

Danica je pa umolknila in od tistega trenutka je bila redka poprejšnja preprostost v njenem vedenju do misijonarja.

Ko je Špela zopet prišla v Daničino sobo, niso mogle njene oči nikjer več iztakniti slike s podpisom: Carlo.

IX.

Na zunaj je ostalo vse pri starem. Nadaljevali so svoje pobožnosti v cerkvi in prav tako skupne izlete v solnčno prirodo.

Na znotraj je pa raslo več in več zaprek in od časa do časa je zbolelo. Najmanj udeležen je bil Jure in njegova mirna ubranost ni trpela. Zadovoljno je užival dobrete svobodnega podnebja in barva na licih mu je pričala, da je zdravje na potu vanj.

Špela je pa bolj in bolj čutila v sebi poklic, da pretuhta Danico do dna. Več in več se je mudila v njeni sobi in na izletih je znala najti marsikako priliko za pomenek na samem. V resnici pa zunanja zaupnost ni zbližala njunih src.

Danica je postala spremenljiva kot razgled na gozdnem sprehodu. Zdaj je hodila kakor zavita v globoko senco košatih dreves, zdaj se ji je razgrnilo

pred očmi in zastrmela je v daljavo pred seboj. Zdaj jo je obsijal nagajiv solnčni žarek kakor skozi vrhove dreves in pričela je z otročjimi dovtipi dražiti družbo. Pa zopet je zagledala sanjavo dolinico med vitkimi debli pod potjo, zaverovala se je vanjo in pridušeno zapela priljubljeno melodijo brez besed. Včasih je pa začutila v sebi potrebo, da se razgovori, zato se je vdajala špelinim nastavam, čeprav ni videla v njej sorodne duše.

Misijonar se je delal ravnodušnega napram vsemu. Ponovno in ponovno je odložil končno vprašanje na zadnji dan.

Zato je pa Špela postajala nestrpna.

»Naše počitnice se bliskovito bližajo koncu,« je omenila Danici. »Morda bo mogel Jure sedaj kmalu prijeti za delo. Dobro mu dene tu. Kako moramo biti hvaležni gospodu Vinkotu!«

»Zelo blaga duša je.«

Špela je prisluhnila in čakala. Toda Danica ni rekla nič več in je pozorno opazovala v daljo, kako se vrhovi hribov prelivajo v sinje obzorje.

»Kaj boš pa ti, Danica, ko odidemo?«

»Delat pojdem.«

»Študirala res ne boš?«

»Je še nekaj tednov za premislek.«

Zopet sta utihnili. Špeli ni bilo prav.

»Kakšno delo misliš?«

»Ivanka bo kaj primernega poiskala.«

Zopet presledek.

»Ivanka te ima rada?«

»Zelo. Kakor sestra mi je. Vse bi storila zame.«

— — —
»Čudim se, da se je tako odtujila cerkvi.«

Danica je skomiznila z rameni.

— — —
»Ali ti ugaja hišno delo?«

»Ne preveč. Sita sem ga. Vedno isto in spet isto. Nikoli ne prideš do konca. Mislim, da takega dela ne bom več sprejela. Sicer je pa Amerika na vso moč pisan svet. Če človek zna, pravijo, se da služiti denar na sto načinov, ne da bi moral biti navezan na eno samo službo.«

»Kako to misliš?«

»Se bo videlo,« je presekala Danica in se zleknila v senco.

Špela je ostala sama s seboj. Ni mogla pretuhtati Daničinih besed, vendar ji je oko z zelo sumljivim sijajem počivalo na lepi deklici.

— — —
»Ali si glede možnostve misijonarja samo dražila?«

Odgovor ni prišel takoj. Hipno se je Danica vzpela in se uprla v Špelo.

»Ali je on mene dražil?«

Špela je mislila nastaviti deklici zadrego, naenkrat je bila sama v njej.

»Dejala bi, da te je. Saj je bolj širokogruden nego se včasih dela.«

Danici je prišlo olajšanje in beseda ji je stekla.

»Nisem dražila. Resno mislim. Carlo je moj fant. Hotela sem povedati gospodu Vinkotu. Razmišljala sem, kako bi. Pa me je tako čudno presekal. Zdi se mi, da je padla zavesa med njim in menoj. Žakaj bi ne smela Italijana...?«

»Ne vem, če je to glavno. Najbrž je na kaj drugega bolj mislil. Kaj pa tvoje zdravstveno stanje? Ali se ti zdi, da bi bila sposobna?«

»To ravno! Zdravnik je dejal Ivanki, da bo vsa moja živčna slabost izginila, če se poročim.«

Molk! — Špela ni toliko razmišljala o tem, je li zdravnik modro razsodil ali ne. Ena misel jo je pa obšla kot razodetje: če bi gospod Vinko to vedel, bi razumel vse, prav vse!

(Dalje prih.)

Lojzka Horvatič:

Zakaj?

*Ko lega noč na trudno zemljo,
na nebu zvezde zableste,
ko v logu slavec poje, poje, —
zakaj zaplaka mi srce?*

*Življenja čutim skrb in boje
in v duši često se zmrati...
O glej, nebo, trpljenje moje
in daj moči za težke dni!*

R. S.:

Hrepenenje.

1.

*V tem trudnem umiranju...
tja preko zelenih gora
kot bel golob vzleti mi misel
in nese tih pozdrav...*

2.

*Bele planine in troje sinje oči
pojo v mojem srcu ves božji dan...*

Winkler Vaclav:

Deklica moli.

*Deklica moja pred Bogom kleči,
v trpki bridkosti drhti ji srce
in moli zamé.*

*V mrakovih večernih strmim čez nebo,
poslušam, ko dalje neznane pojo.
Čez bdeče poljane gorijo poti,
na vsaki se zvezda blesteča iskri.
Ne vem, kam mi trudno srce hrepeni.*

*Deklica moja pred Bogom kleči,
v trpki bridkosti drhti ji srce
in prosi zamé.*

V. Almin:

Daljni.

*Greš na daljno pot...
Mi ostanemo nemi
kakor v milobi zarje večerne — —*

*Deklica, ko ti bo tesno
med viharji bolesti,
spomni se, kako
je bilo svetló, svetló
med nami — —*

Nadin Nevenko:

Tam daleč...

*Tam daleč za zlatimi daljami,
kjer solnce krvavo umira, —
tam sanje v dejanja se zlivajo,
tja moja se duša ozira.*

*Tam daleč za zlatimi daljami
v sladkosti tope se bolesti,
iz vzdihov smehljaji vzcvetevajo,
vsa srca so v božji posesli.*

**»Prispevajte v fond za Akademijo znanosti in
umetnosti in za Narodno galerijo v Ljubljani!«**

ROŽNI DOM

Francka G.:

Draga prijateljica!

Vem, da prav nestrpno čakaš, kdaj dobiš dekret za svoje prvo službeno mesto. In zato čutim, kako si že nejevoljna name, ker tako dolgo ne odgovorim na Tvoje pismo in na Tvoje vprašanje: kako bi opremila svojo dekliško sobico v daljnem, neznanem kraju.

S Teboj vred sem radovedna, kam Te bodo poslali; morda in najbrž daleč proč od domačega kraja, daleč od našega kulturnega središča, kjer boš pustila učiteljice in tovarišice in prijateljice. Prav nič čudnega ne bo, če Ti bo prve čase dolg čas po vseh dragih, s katerimi si doslej občevala, in da boš tujka med tujci. Prosim pa, da mi ne zameriš, ako Te opominim: ne daj občutiti svoji okolici, kako Ti bo hudo. Vsakemu plemenitemu človeku je ljub domač kraj s svojimi šegami in običaji. Ti, ki boš prišla mednje, pa naj bo v skriti hribovski vasici ali v ponosnem dolinskem selu, ne boš nikdar zaslužila njihovega zaupanja, ako ne boš hotela biti eno z njimi: da boš spoštovala njihovo vero in govorico in nošo in se ne boš norčevala iz njihovih šeg in navad. Še sama na sebi boš morda morala kaj spremeniti ali opustiti, kar bi bilo v mestu dopustno in dovoljeno; hudo bo morda v začetku, spreminjati pri noši, vedenju ali dnevnem redu, potrebno pa, če boš hotela najti pot do ljudskih src.

Morda si o vsem tem premišljevala že sama in prav zato s toliko ljubeznijo misliš in sanjaš o svoji sobici, edinem kotičku, kjer boš sama svoj gospod. Sanje so večkrat lepše kakor resnica. Pa bo morda tako, da bo sobica majhna in temna in bi vanjo niti ne mogla spraviti vsega pohištva, katero misliš vzeti s seboj. Privoščim Ti sicer tega ne. Vem pa, da boš tudi brez divana in pisanih blazin mogla pričarati v svojo sobico košček domačije in mal paradiž. Svetujem Ti pa, da ne pozabiš doma Vigrednih vzorčnih pol. Pomisli le, kako siromašno bi bilo pri Tebi, ko bi morala večer za večerom sa-

mevati ob preprosti, nepogrnjeni mizi in bi se vedno bala, da te skozi nezagrnjeno okno opazuje nepoklicanec. Jaz zase bi najprej uvezla zastore iz pralnega blaga; takoj nato pa bi pogrnila mizo s prtom, za katerega bi našla na Vigredni poli toliko vzorcev. In še nekaj: nekoliko lastnega gospodinjstva boš najbrž morala imeti. Tudi Tebi pa se gotovo ne zdi skladno, ako bi poleg Cankarja in Župančiča prebivali lonci in sklede. Moja sestra si je za svoje kuhinjsko bogastvo pri mizarju naročila nizko polico, katero ima vedno zagrnjeno s prtom iz nebeljene kotonine, okrašene s stebelnim obo-dom. Tudi Tebi priporočam isto.

Darujte za Vigredin tiskovni sklad!

Poravnajte naročnino!

Strah bi Te bilo med štirimi praznimi stenami. Ako pa bi od popotnega trgovca kupila kakšno kričečo sliko, bi Te bilo ob vsakem obisku sproti sram ob misli, kako pač morejo soditi Tvoj lepotni čut. Izberi zato sedaj, ko si še blizu mesta, lepo stensko sliko. Ne poznam Tvojega posebnega okusa; zdi se mi pa, da bi Ti bilo gotovo dolgčas po nebeški Mamici, ako bi vsako jutro in večer oko ne zrlo njene slike. In še podoba domačega kraja in skupno sliko ob razstanku boš obesila kam; album pa bo hranil slike Tvojih najbližjih in najdražjih, da se boš pogovarjala z njimi ob uri najhujše zapuščenosti. Morda — in Bog daj — pa takih težkih ur ne bo veliko. Ali ti bo pa tudi moglo biti dolg čas v takile solnčni sobici: raz oken bodo pozdravljali cvetlični lončki in na mizi bo vonjal šopek; na polici te bodo vabile Tvoje zveste prijateljice knjige in gosli bodo vdano čakale, da jih vzameš v roke in ob njih zasanjaš.

Še mnogo lepše, kakor sedaj snujeva, bo najbrž v Tvoji sobici. Zato obljubljam že naprej, da Te bom prav gotovo obiskala in bova potem veselo kramljali v Tvoji sobici.

Francka.

OD SRCA DO SRCA

Pomenki z gospo Selmo.

Odgovori na pisma.

Zalujoča. Cela Tvoja zadeva se mi zdi tako otročje preprosta, da se le čudim, kako moreš priti od takih vprašanj, ki si nanje sama že zdavnaj odgovorila v svoji notranjosti. 1. Tatvina je tatvina. Če kdo misli vrniti, naj rajše počaka, da pride od tistega denarja, ki ga misli vrniti, namesto da bi prej kradel s sklepom, da potem vrne. 2. Božjast je neozdravljiva, vsaj v teh razmerah, ki jih opisuješ, ker si bolesnik ne more izbirati zdravnika, zdravil in zdravilišč. Gotova zdravila, ki jih omenjaš, so le v polajšanje. Bolnika je treba tedaj, ko se pojavijo predznaki napada, varovati, ne pošiljati k delu, zlasti ne v nevarne kraje (blizu vode, ali v hribe), da se pri napadu ne ponesreči. 3. Po mojem mnenju Ti nisi odgovorna za dečka, če se mu hudo godi, saj Te ni nihče postavil za posrednico. Drugače pa je, če se čutiš v vesti odgovorno, zlasti še, ker sebi pripisuje neko krivdo pri tem. V tem slučaju pa odločno stopi pred očeta in brata ter povej, v koliko si zakrivila. Če tudi potem ne dosežeš tega, kar bi rada, Tebe ne zadene nobena krivda, zlasti ker Ti nisi merodajna za sprejem, ampak drugi. — Premisli vse to sama s seboj in stori potem, kar Ti narekuje vest! Bog s Teboj!

Any. Tako si se torej prekrstila? Kar na dve pismi Ti moram odgovoriti! Vidiš, kdor potrpežljivo čaka, pa le pričaka. Nič ne oklevaj! Z veseljem nastopi svoje prvo mesto in izroči vse svoje delo, ki Te čaka med mladino, nebeskemu Mladinoljubu, da mu dá blagoslova in krepke opore v tujini! Smatram delo učiteljice poleg materinstva za najvišje poslanstvo žene. In k tej odliki, da si tudi Ti med onimi, ki širijo kulturo, Ti prav iskreno čestitam. Ne pozabi pa, da so edino katoliška kulturna načela prava! Teh se drži, pa naj pride karkoli! — Le glej, da se doobra pozdraviš, ker dela boš imela veliko! Vigredi in meni pa sporoči svoj novi naslov, da vemo, kje si! — Dnevnik in vse svoje zapiske vzemi s seboj in ga nadaljuj! Preko marsičesa Ti bo to pomagalo. — Po kakih posebnih izpremembah na sebi in v sebi pa nič ne želi! To pride samo prerado in ne vem, če Ti bo v korist. — Prav lepa hvala za sličico! Se v zadevi kongregacije nekaj pripomb! Kongregacija je prostovoljna pot v družbi Marije po Gospodovih stopnjah od nebeskih ciljev. Nihče Te ne sili, Tvoja lastna duša hrepeni po neki višji in večji skrbi za onostranstvo. In kdaj bomo bolj navdušeni za najboljše izmed dobrega, ako ne v mladosti? Ko pa smo si Marijo izvolile za svojo Gospo, Zavetnico in Mater,

ali naj gremo potem lepega dne k Nji in ji rečemo: »Preselila sem se, pa so tu taka čudna dekleta in zato ne bom hodila k shodom, ker je preveč preprost govornik in se nič dobro ne počutim v tej družbi. Prosim, odveži me od prisege, ki sem Ti jo dala ob vstopu!« — Ne od sodružabnic, ne od kongregacijskih govorov, ne od družbe same ni odvisno kongregacijsko delo, ampak od Tebe in vsake posameznice, kako delate na sovršenju kongregacijskih idealov. Za odpuške, ki so zvezani s kongregacijo, — na kar še prav posebno opozarjam — pa je nujno potrebno, da se vpišeš v kongregacijo novega kraja, četudi si bila prej skozi in skozi v dijaški. Lahko pa ostaneš tudi kar v stari kongregaciji, četudi nisi več v tistem kraju, le kadar moreš, se udeleži shoda, zlasti za glavni praznik, za katerega je treba poslati tudi obnovitev posvečenja. — Eno je važno: Nikoli iz kongregacije! — Pri prvem koraku v življenje Ti iskreno želim vso srečo!

Solnčnica. Nič manj nisem črnogleda, če si mi vse to napisala, ampak morebiti še malo bolj. — Ni treba velikanske organizacije za to. Dovolj, da Ve, ki ste bile na zadnji sliki, iz ljubezni do Boga in duš svojih sester začnete podrobno delo od osebe do osebe, od dekleta do dekleta. Kolikor vem, Dekliška zveza še obstaja in se ob nedeljah dekleta zbirajo v samostanu usmiljenk. — Ako Ve, ki ste že bolj vajene krajevnih razmer, zaslišite slovensko govorico na izprehodu, nagovorite druge, četudi so Vam tuje do tedaj! Saj poslej si več ne boste tuje. Poprašajte in dajte informacije! Pritegnite nove v svoj krog, pomagajte jim z dobrim svetom! Tudi male žrtve se ne ustrašite! Take male žrtve so več vredne, kakor veliko in dobro vidno delo v organizaciji. Morebiti pa tudi ni več daleč čas, ko se bo tudi organizacija lotila tega dela. Tebi in vsem prav srčne pozdrave!

Zaklad življenja. Prav res se mi zdi, da vidiš vse preveč črno. Seveda, dokler hodi človek v šolo, vedno misli, da se mu hudo godi. Ko pa pride v življenje, pa si želi nazaj onih brezskrbnih dni. Upam, da prav prijetno uživa počitnice in nabiraš novih moči za prihodnje šolsko leto, ki bo zadnje. — Za nemščino je zelo dobro sredstvo čitanje. Zdi se mi le, da je druga knjiga mnogo pretežka za tako čtivo, ker zahteva poznanje angleške zgodovine. Morebiti si izbiraš lažje in tudi krajše stvari, ker nimaš dosti časa, da bi zdržema brala. Saj v Prosvetni knjižnici Ti bo gospodična rada postregla, pa tudi svetovala, ker je že izkušena. Le pogosto se oglašaj!

Bela sestra. Prav, da si tudi Ti prišla k nam! Le bolj obširno moraš pisati, da Te bolje spoznam in se tudi kaj več pogovoriva. Ali živiš s sestro skupaj? Ali imaš mnogo dela? Četudi si mlada, pa moraš vseeno biti korajžna! Ali greš kaj pogosto na prijazni

griček poleg mesta? Tam gori so sami dobri ljudje, kajne? — Le kmalu zopet piši!

Pavli M. Tvoje pismece je priromalo 12 dni prepozno, da bi dobilo odgovor že v 8. številu. »Vigredik«. Vse, kar pride po prvem v mesecu, pride šele za prihodnjo Vigred na vrsto. Zadeva, o kateri pišeš, je pač vedno taka. Mislim, da taki ljudje, ki druge samo šikanirajo, nam morajo biti v zgled, kakšni ne smemo biti. Tudi so nam prav dobra šola za takrat, ko bomo mi na njihovem mestu, da s podložnimi ne bomo tako ravnali, kakor oni zdaj z nami. V splošnem pa vidimo v takem ravnanju popolno socialno nerazumevanje najprimitivnejših pravic socialno nižje stoječih. — Res je, da Ti je zdaj težko v takih razmerah, a upam, da prestaneš in se povsem dobro izvežbaš za svoj bodoči poklic. O priliki mi še o čem drugem piši, da dobora spoznam razmere, v katerih živiš! Prav lep pozdrav!

Nesrečna. Prav lepa Ti hvala za sliko. Po tvojem predzadnjem pismu sem se Te predstavljala čisto drugačno, zlasti še, ker sem čutila, da so Ti živci odpovedali. Zdaj Te pa vidim pred seboj vso zdravo in krepko. To je prav. Neuspeh, ki si ga doživela, naj Ti bo v nauk, da Te Bog zaenkrat hoče imeti prav tu, kjer si. Zato se kar z vso vnamo oprimi dela, ki Ti ga prinese vsak dan! In to prav s tistim navdušenjem in skrbjo, kakor bi vršila tisto delo, po katerem hrepeniš in Ti je tako pri srcu. Večkrat si tudi med dnevom pokliči v spomin, da Bog to in sicer prav to hoče; lažje Ti bo potem vse delo. Za zadnje pismo le nič ne skrbi; vedela sem, kako je s Teboj in sem s tem tudi računala. Piši mi prav pogosto in z drugimi kolikor moreš malo govori o tej svoji zadevi! Prav tople pozdrav!

Počasna - sigurna. Tvoje obširno pismo je res prav zanimivo. Svetujem Ti, da tako točno sliko življenja v B. pošlješ tudi Vigredi in sicer takoj brez obotavljanja. Morebiti bo pa vendar kaj izdalo, da se dotok v mesta vsaj nekoliko omeji. Razmere, o katerih poročáš, so res neznosne. Bog Ti daj, da srečno krmariš, kakor si doslej. Ime Tvoje šefinje mi je docela neznan; sicer jo pa po Tvoji sliki gotovo spoznam, če pridem z njo skupaj. Tako-le si jaz mislim: dokler je dekle v tujini vezano z vezmi ljubezni na dom in domače, se ne izgubi. Ko pa s temi prekine, izgubi vsako oporo. Tako vidimo, da izgube najlepše: mило slovensko govorico, ker hočejo ugajati tujcem. Bog nam pač pomagaj in daj vsem onim, ki odhajajo v tujino, dovolj ponosa in zavesti, da so Slovenke! — Torej v Pragi nisi bila? Kaj pa kaj Orlice? Nič ne slišim od njih. — Če moreš, takoj pošlji zgoraj naprošeno poročilo v Vigred! Morebiti se pa kdo zgane in kaj stori? — Upam, da so se Tvoje domače razmere med tem časom že uredile in nimaš več toliko skrbi. Le kmalu se zopet oglasi! Mo-

nograme Ti pošlje uprava na Tvoj naslov. — Bog živi!

Rdeča vrtnica T. »Nočemo odcepiti svoje poti proti vašim njivam in vinogradom in nočemo piti vode iz vaših vodnjakov. Po kraljevi poti hočemo dalje potovati.« Tako so govorili nekoč Izraelci amoritskemu kralju Sehonu, ko so potovali iz Egipta v obljubljeni dežel. — Ta odlomek mi je prišel na misel, ko sem prečitala Tvoje pismo. — To potovanje iz tujine v obljubljeni deželi traja kar naprej do današnjih časov. Toda na mesto Izraelcev se je uvrstilo vesoljno človeštvo in obljubljena dežela leži vse dalje kakor onostran Jordana. Rod za rodom nastopa to potovanje s neizbrisnim domotožjem v srcu po obljubljeni večni domovini. Pot je dolga in težavna; naša leta so občestni mejniki. — Prav je, da ne zapademo mamljivim vabilom sveta, ampak, da imamo oči uprte tja, kjer so naši cilji. Nekateri hodimo po tej poti trdi in resni, drugi — med katerimi si tudi Ti — vsi mehki in polni sladkih čuvstev. Upam pa, da se obe poti strneta na višini Kalvarije, katero imamo vsi prehoditi. — Podrobnejše ne bom odgovarjala na Tvoje pismo. Ti pa se kmalu zopet oglasi!

Tilka Š. Tvojo željo sem pri upravi naznanila. Upam, da je zdaj v redu. — Kako pa se Ti sicer godi? Tudi o tem mi še kaj piši! Lep pozdrav!

Polončka. Prav lepo si mi opisala svoje življenje in svoje delo in reči moram: pridna si prav res. Da Ti pri tolikem in tako strnjem delu čas hitro mineva, je čisto umljivo. Skrbeti pa moráš, da pri tolikem delu ne boš trpela pomanjkanja na notranjem življenju. Res je, da Te vsako delo, opravljeno s premislekom, dviga in imaš pri njem mnogo prilike premišljevat; res pa je, da pri naglici dela kaj radi pozabimo na notranje nagibe zanj ter ga opravljamo samo zunanje in mehanično. Vsaj troje vprašanj bi si človek moral zastaviti pri vsakem delu: Zakaj delam? Kako naj delam, da dosežem smoter dela? Kako mi to delo lahko koristi? — Seveda naj bo tako razmišljanje med delom, da ne izgubljamo časa. Podobno korist nam nudi tudi premišljevanje: Po kolikih rokah je moralo iti to orodje, ki ga pravkar rabim? — Tako razmišljanje ohrani našega duha svežega, ki pa pri mehanskem delu kaj rad otopi. Mnogo Ti koristi čitanje, a kaj, ko imaš pa zato samo prosti čas ob nedeljah na razpolago. Zato se navadi, da vsako delo s premislekom delaš, kar Te bo obvarovalo pred nekako lenobo, katere se tudi sama bojiš. Lep pozdrav!

Naša sem pravo pot, poznam jo, a ne znam hoditi po njej. Dolgo ime, ki mi pa noče povedati, kdo si in kaj. Kakor že večkrat, prosim tudi v tem slučaju za pravo ime, ki pa je brezpogojno varno pred vsakomur. — Tvoje pismo je na vse načine romantično. Pa pojdiva po vrsti! Da nisi naročena na Vigred, se čudim; kajti knjiga, časo-

pis, ki mi ugaja, izgubi svoj čar, ako ni moja, ako vem, da je že kdo drugi »kibical« po njej. Vigred ni last kakega društva, ampak vsega slovenskega ženstva, ki želi izobrazbe in čtiva na katoliških temeljih. — Povest Tvojega življenja ni nova. Mnogo jih je hodilo isto omamno pot posvetnosti, dokler jim ni nepričakovano dogodek odgnal zastor izpred višjih, nadnaravnih vrednot, ki so jim bile dotlej tuje. Kakor vidim, tudi Tebi. Nič čudnega, če si prvi čas nekako medlela pod čudovito in sveto očarljivostjo neznanega, ako Ti je čustvo prevladalo razum. Kakor vidim, si se kmalu zavedla in upam, da si zdaj trdna, pa naj pride, kar hoče. — Če Te s cvetjem obložene in okinčane življenjske nižine vabijo in kličejo, če se temne strasti v Tvoji duši dvigajo, Te stresajo, da Tvoja čista volja skoro pojema, glej, na visoki gori stoji Tvoj Kralj in gleda krasote sveta, ki mu jih kaže satan, lepoto, moč, čutnost, čast in slavo in z uničujočim veličanstvom govori zapeljivcu: »Poberi se, satan!« Obrnil pa se je k Tebi in Ti je rekel: »Hodi za menoj!« Kaj si mu odgovorila? In kako držiš dano besedo? — Vsak dan misli na to, potem Ti ne bo težko rasti v božji ljubezni! Lep pozdrav!

VIGREDNICA-GOSPODINJA

Gospodinjstvo.

Vkuhanje sadja. Že od nekdaj so si v boljših gospodinjstvih, zlasti pa v sadni industriji prizadevali, kako bi se dalo prav malo trpežno sadje, n. pr. črešnje, češnje, marelice, breskve in jagodasto sadje, ohraniti za poznejši čas, vsaj za čez zimo. Način konzerviranja se je izpopolnjeval. Dandanes moremo vkuhati sadje na več načinov, da se ohrani neizpremenjeno, če treba, tudi par let.

Res je, da vkuhanu sadje, kompot ali marmelada ni hrana za vsak dan, za večino bolnikov je pa kuhano sadje nenadomestljiva hrana. Zato bi morala vsaka gospodinja gledati na to, da bo vsaj par kozarcev sadja vkuhala.

Do najnovejšega časa so bile v rabi za vkuhanje sadja navadne steklenice s širokim vratom, ki smo jih zapirali s pergamentnim papirjem ali mehurjem. Ker se take steklenice ne dajo nikdar popolnoma neprodušno zapreti, je za vkuhanje v te steklenice treba precej sladkorja.

Končno so prišle v promet steklenice z gumastim obročkom in s steklenim pokrovom. To so takoiimenovane »Weckove« steklenice in so tudi v naših gospodinjstvih že precej vpeljane. Čeprav so te steklenice dražje, ko one navadne, so priporočljive posebno zaradi tega, ker lahko vkuhamo v njih sadje brez sladkorja. Prednost moramo dati »Weckovim« steklenicam tudi zaradi tega, ker

ohrani sadje, vkuhanu brez sladkorja, svoj naravni okus. Kjer pa hočemo ohraniti sadju trpežnost z dodatkom sladkorja, je kompot tako prepojen s sladkorjem, da se sadni okus popolnoma izgubi. Zato si naj vsaka gospodinja, če ji razmere le količak dopuščajo, omisli te novejšje steklenice, saj se kmalu izplačajo.

Nekatere gospodinjje konzervirajo sadje tudi na ta način, da dodajajo vkuhanemu sadju razne ohranjajoče snovi (bencolova in salicilna kislina, konzervni prašek), ki razkrajanje sadja preprečijo. Pri uporabi teh snovi pa moramo biti zelo previdni, ker so strupene. Na 1 kg sadja se vzame pol grama salicilne kisline, ali en gram bencolove kisline ali en gram konzervnega praška. Katerokoli izmed teh snovi dodamo sadju šele potem, ko neha vreti.

Nekaj pravil, ki jih pri konzerviranju sadja moramo upoštevati, je prinesla že letošnja »Vigred« št. 8. V naslednjem pogledu, kako vkuhamo sadje v navadne steklenice brez gumovih obročkov in kako v »Weckove«.

V pomite in osušene steklenice vložimo sadje celo ali prerezano, v 2 ali 4 dele. Bolj trdo sadje olupimo in prevremo v vreli vodi, odcejeno vložimo v steklenice. Med napolnjevanjem večkrat potresimo steklenico, da bo sadje kolikor mogoče tesno vloženo; paziti pa moramo, da pri tem sadja ne zmečkamo. Ko so steklenice do vrha napolnjene s sadjem, prilijemo toliko ohlajene sladkorne raztopine, da manjka v steklenici dober prst do vrha. Nato zavežemo steklenice najprej s čisto krpo, potem pa z vlažnim mehurjem ali pergamentnim papirjem. Tako pripravljeno sadje steriliziramo ali razgrevamo. V dovolj velik lonec, ki mu na dno denemo lesen vložek ali primerno plast slame, postavimo steklenice, ovite v kuhinjske brisače, tesno drugo poleg druge. Nato nalijemo v lonec toliko mrzle vode, da je manjka za dva prsta do vrha. Vrh steklenic položimo še skupaj zložene kuhinjske brisače, pokrijemo s pokrovko, nakar postavimo lonec na ogenj, da voda polagoma zavre in z njo vred tudi sadje v steklenicah. Bolj mehko sadje naj vre počasi 15—20 minut, bolj trdo in manj zrelo pa 30—40 minut. Ko je ta čas potekel, vzamemo steklenice iz vode, postavimo jih na mizo, kjer ni prepaha in jih takoj pokrijemo s prtičem, zloženim v več gub. Ko se steklenice popolnoma ohladi, jih spravimo v hladno in suho shrambo.

V »Weckove« steklenice vložimo sadje, kakor smo rekli zgoraj pri navadnih steklenicah. Ko so steklenice napolnjene, ne zalijemo sadje s sladkorno raztopino, marveč s čisto vodo do dve tretjini na visoko (ne do vrha). Ker se steklenice neprodušno zapro, se ohrani sadje neizpremenjeno, kakor dolgo hočemo; posladimo pa lahko kompot sedaj ali pa tudi šele takrat, ko ga damo na mizo. Preden steklenice zapremo, obrišimo rob s

suho snažno brisačo. Steriliziranje sadja v »Weckovih« steklenicah se vrši na isti način kakor v navadnih steklenicah. — Gospodinja, ki ni v »Weckovih« steklenicah še nikoli vkuhala, se naj pouči, kako se steklenice pravilno zapirajo in odpirajo.

Čez kakih 14 dni moramo vse vkuhano sadje (steklenice) pregledati, če se je steriliziranje posrečilo. Ako se opazi v kaki steklenici kipenje, je tako sadje treba takoj porabiti, ali pa ponovno sterilizirati.

Recepti in navodila.

Sladkorna raztopina. Sladkorno raztopino pripravimo tako: Ako nimamo snažnega kotlička, denemo v emajlirano posodo (ki ne sme biti okrušena) četrt litra vode in pol kilograma sladkorja. Ko se sladkor raztopi, postavimo posodo na vroč prostor, da raztopina zavre. Vre naj toliko časa, da se malo vleče. Pene, ki se po vrhu nabirajo, odstranimo. Ohlajeno raztopino vlijemo na sadje.

Buče kot kompot. Boljše vrste ali navadno še zeleno, a že doraslo bučo olupimo in zrežemo (gobnato sredino in pečke odstranimo) na majhne kocke. Tako zrezane buče stehaj. Deni jih v porcelanasto ali lončeno posodo, nalij nanje toliko dobrega vinskega kisa, da so vse potopljene in jih pusti stati čez noč. Drugi dan deni v čist, neokrušen lonc na vsak kilogram buč $\frac{1}{2}$ kg sladkorja, četrt litra vode in četrt litra dobrega vinskega kisa. Ko zavre, pridene buče in kuhaj vse skupaj tako dolgo, da se buče svetijo kakor bi bile steklene. Malo ohlajene deni s tekočino vred v steklenice; pa pazi, da jih pri tem ne zmečkaš. Steklenice pokrij. S pergamentnim papirjem jih zaveži šele drugi dan, ko so se buče popolnoma ohladile. — Tako pripravljen kompot iz buč ima izredno fin okus. Izdatki so tako malenkostni, da jih bo zmogla vsaka gospodinja.

Hruške in češplje v oslajenem kislu. Za 2 kg hrušk ali češpelj vzemi en liter dobrega vinskega kisa, $\frac{1}{2}$ kg sladkorja, v snažno krpo zavezanih dišečih klinčkov, skorjico cimeta, limonove lupine ter pusti, da v čistem in zadosti velikem loncu zavre. V to tekočino deni olupljene in na štiri dele razrezane hruške ali češplje, ali katerokoli drugo sadje in kuhaj, dokler se sadje ne zmečka. Češplje pred kuhanjem prebodi do koščice, da se pri kuhanju lažje prepoje. Vro naj počasi, da ne razpoka. Ko se kompot malo ohladi, ga deni v steklenice. S pergamentnim papirjem zaveži steklenice šele drugi dan.

Fina češpljeva marmelada. Prav zrele in mehke češplje pretlači skozi sito. Na 2 in pol kg pridobljenega soka vzemi $\frac{1}{2}$ kg sladkorja in kuhaj tako dolgo, da vsa voda shlapi, oziroma da se marmelada primerno zgosti. Še precej vročo napolni v steklenice, ki jih prej segrej, da ne počijo. Steklenice

zaveži šele drugi dan. — Na ta način pripravljena marmelada je okusnejša kakor iz poparjenih ali prevrelih češpelj.

Češpljev, hruškov in breskov kompot. Dobro zrele češplje umij, izpuli jim peclje, jih obriši in naloži v steklenice. Če vkuhaš olupljene, jih prej popari, da jih lažje olupiš.

Dobro zrele, a še trde breskve olup, odstrani jim koščice in jih popari z vrolo vodo. Ko se odteko, jih naloži v steklenice.

Dobro zrele hruške olup in razreži na štiri dele; izreži tudi peške. Nato jih deni v vrolo vodo in pusti par minut vreti, nakar jih daj na rešeto, da se odteko ter jih naloži v steklenice.

Naštete vrste sadja zalij z vodo ali s sladkorno raztopino. Nadalje ravnaj, kakor je povedano zgoraj.

Paradižnike, ki jih še zelene odtrgaš, ker se bojiš slane, razstaviš solncu, da se pozore. To je zelo napačno. Postanejo sicer rdeči, lupina pa postane trda. Pravilno napraviš takole: Odtrgane paradižnike položi s pecljem navzdol na volneno ruto in sicer tako, da se ne dotikajo, z drugo volneno ruto pa jih pokriješ. Na na način se ti v kratkem času prav lepo pordeče.

Kako je treba ravnati z odtrganimi cvetlicami. Odtrgane ali odrezane cvetlice kaj kmalu ovenejo, četudi jih deneš v vodo in postanejo prav hitro grde. Nekateri, ki imajo bolj mesnata stebelca, tudi hitro prično gniti; voda postane kalna in smrdljiva. Vsaki cvetlici, ki jo hočeš djati v kozarec, prireži nekoliko stebelce razen, če si jo pravkar odrezala na vrstu. S tem je stebelce bolj zmožno, da vsrkava hrano iz vode. Kolikor stebela pride v vodo, toliko je treba odstraniti listov, ker ti prično prav kmalu gniti. Tudi ne natlači preveč cvetlic v eno posodo, zlasti pa jih ne postavljaš zvezanih v vodo, ker imajo pre malo prostora in kmalu gnijejo. Vodo izpreminjaj vsak dan, operi stebelca in jih zopet nekoliko prireži. Pomni pa, da mora biti voda ravno tako topla kakor je bila stara. Zato je najbolje, če postaviš potrebno vodo par ur prej v isto sobo, kjer stoji šopek, da bo, ko izpreminjaš ono v kozarcu, prav tako topla kot ta. Da ti cvetlice ne prično gniti, položi na dno kos lesenca, ali vrzi notri košček kafre ali nekaj zrn soli. Ako hočeš ohraniti šopek za drugi dan lepo svež (morebiti pri birmah ali novih mašah), zlasti pa, da se vrtnice preveč ne razcveto, položi šopek v skledo, ki si jo naprašila (prav drobno poškopila) z vodo in nanjo povezni drugo skledo, ki si jo prav tako pripravila, zavij obe skledi v mokro ruto in postavi vse skupaj v mrzlo klet, ledeno omaro ali sploh na hladen kraj.

Naš vrt.

Vrtno delo v jesenskem času. V prvi polovici septembra sejemo še motovilec in špinado. Paradižnikom porežemo vršičke, da

sadeži hitreje dozore. Endivijo povezujemo le v suhem vremenu. Začetkom oktobra spravimo na varno občutljive sobne rastline. Gomolje dalj in gladilol vzamemo iz zemlje in jih spravimo v klet. — Proti koncu oktobra odvežemo vrtnice, jih pripognemo k tlom in pritrdimo s primernimi kolci. Pokrijemo jih šele sredi novembra. Najboljša odeja so smrekove veje, ki ne drže vlage in propuščaajo zrak. Če je zima huda, pa brez snega, namečemo vrhu vej še nekoliko lahkega gnoja ali rahle zemlje.

Prazne grede pognojimo, globoko prekopljemo in pustimo neporavnane čez zimo.

Na vrtu določimo tudi prostor za napravo komposta. Kompost je najboljše vrtno gnojilo. Pripravlja se zelo enostavno. Vse leto se zbirajo na kup odpadki z vrta (plevel, ki je že dozorel v seme, ne spada na kompost), zemlja, smeti iz gospodarskih poslopij, odpadki iz kuhinje, gnoj od perutnine, listje, perje, trebež iz jarkov, lesni pepel (ne od premoga) itd. Gnojilno vrednost komposta pomnožimo, ako mu primešamo nekoliko živega apna, ali ga večkrat polivamo z gnojnicco. Kompost je treba parkrat na leto premešati. V dveh letih je šele goden za uporabo.

Vzgojeslovje.

Prosto iz italijanščine A. Š.:

OTROŠKA RAHLOČUTNOST.

(Pisma Mariji.)

(Nadaljevanje.)

13.

Ne smeli bi biti preveč skopi pri nagrajevanju otrok. Saj se tako razveselijo vsake najmanjše stvari, da je res škoda, če jim ne napravimo vsaj toliko malo veselja, zlasti ko nas to tako malo stane. Izlet v okolico, kakšno drugo darilo, igrace — to so za nas male reči, a otrokom, ki jih sfantazirajo in neprimerno povečajo, so neizčrpiliv vir veselja. Saj dodajo otroci vsaki realnosti nekoliko svojih sanj.

Spominjam se hčerke nekega mojega ljubljanskega prijatelja, ki sem jo vzel nekoč s seboj na izlet po polju.

»Oh, mama, kako sem srečna!« je vzklikala. Bila je to hčerka skromnega uradnika, ki je živila vedno tudi v najspornejšem poljetju med dušecim mestnim zidovjem. V srcu je nosila tako vročo željo in silno hrepeneje po polju, da bi ji zaleglo bivanje osmih dni na deželi kot bivanje toliko dni v raju. Na teh kratkih izletih sem jo opazoval. Spominjam se, kako se je opajala in močno vdihavala svež zrak, kot bi si hotela ugasiti pekočo žejco po njem. Ker je bila to rahločutna zgodnja deklica, se je večkrat vznemirjala, zdelo se ji je, da je presrečna in ne zasluži tolike sreče, srdila in kesala se je vsake malenkosti.

Starši bi morali paziti na želje, ki se gnetejo v glavi otroka in jih ugoditi kljub kakšni mali žrtvi. Čestokrat ni lahko brati otrokove želje, treba mu je prodrati v dušo, ker je pri mnogih otrocih skrita neka globlja sramežljivost, ki prikriva vzroke njih tajnega veselja in muk. Možno je, da niti ne sprejmejo igrac, ki jim jih ponujamo, dasi hrepene po njih. Seveda je želeli, da je vsaka nagrada zaslužena, n. pr. z lepim obnašanjem, pridnim učenjem. Tedaj ima nagrada tudi vzgojno vrednost.

Starši morajo predvsem vzgajati. Zato se morajo včasih tudi odreči veselju nagrajevanja in ob potrebi tudi kaznovati. Če hočemo učiti otroka logične in razumljive morale, ga moramo prepričati, da se vsi grehi na en ali drug način kaznujejo. Ko vzgojitelj kaznuje ali kara, mora ohraniti mirnost. Kazen v jezi nima nikakega učinka, ker jo sprejema otrok skoraj kot maščevanje, mesto kot kazen za prestopok. Če hočemo vzgojitelja ohraniti kazni vrednost, ne smejo biti preveč radodarni z njo. Kadar pa je otrok kaznovan, naj ne bo popuščanja, ki bi skušalo omiliti ali zabrisati kazen. V tem oziru je treba skladnosti in stalnosti.

14.

Paziti je treba, da ne postanejo otroci podzavestno kruti in ne sejejo trpljenja namesto veselja in smeha. Otroci nimajo hudobije v sebi, ni mu prirojena, kajti on ne pozna ironije. Kadar se nam zdi hudoben, kar se, žal, čestokrat ponavlja, ni tudi zavestno tak, nego le radi posnemanja velikih. Spominjam se, kako sem se moral nehoti nasmehnuti, ko sem čul praviti devetletno deklico o babici in tetah. Dodala je zaničljivo: »Vse te ljudi imamo na grbi...«

Jasno je, da je čula to od ostalih in sedaj ponovila. To neprestano godrnjanje, ki ga je čula, je zamorilo v njej ljubezen in spoštovanje do sorodnikov. — Večkrat sem videl, da so se otroci norčevali iz hromcev in grbcev. Težko je, da se otrok zave telesnih nepravilnosti in se mu zde te neestetske, ker nima še dovolj razvitega čuta. Če se torej norčuje in zaničuje, posnema velike, ki niso znali v svoji nespameti zamolčati pred otrokom svojih pripomb.

V nasprotnem slučaju, če nudijo starši svojim otrokom zgledne dobrotljivosti, človekoljubja in duševne nežnosti, je razlagati krutost pri otroku kot nevednost. Poznal sem otroka, ki je imel odraslo sestro. Ta je imela na skrivnem fanta, ki ji je večkrat pošiljal šopek. Tisti žični omot in srebrn papir okrog cvetk, ki so bile dokaz ljubezni in so ji govorile na srce slajše od govorice. Mali bratec je kar po več ur naskakoval sestro, naj mu da cvetko, dokler je ni končno res dobil. Ko so rože ovenele in jih je hotela spraviti kot svet spomin, je zahteval kar cel šopek. Tisti žični omot in srebrn papir okrog šopka je imel zanj neko posebno privlačnost. Dobrosrčna in šibka sestra mu je navadno

prepustila s solznimi očmi šopek. — Nezavedna krutost tega otroka, je bila posledica same nedolžne nevednosti. Gotovo mu še ne moremo dopovedati, kakšno neprecenljivo vrednost ima za nas najmanjša stvarca, če je ožarjena s pesmijo spominov. V tem slučaju bi se morali poslužiti svoje avtoritete in ga prisliti, da bi se odpovedal zaželeni reči.

V tej nezavedni krutosti razdira otrok ptičja gnezda, muči uboge in nedolžne živalice. Krutost, s katero muči živali in uničuje rastline, zatremo v njem s tem, da ga čim prej poučimo o življenju živali in rastlin, da ga naučimo spoštovati vsako, tudi najmanjše bitje in ga uvedemo podzavestno v čudovito skrivnost narave.

Pri vzgoji k dobroti in človekoljubju se pojavi neko drugo vprašanje. Vzgojitelji bodo ugovarjali: »Kaj pa hasne naš neprestani zgled dobrosrčnosti, vljudnosti, ko pa pride otrok v stik z drugimi ljudmi, od katerih čuje morda prav nasprotno besede kot od nas. Krog in krog njega mrgolijo izgledi hotene ali lahkomišelnosti.« Ugovor je zares tehten, a vendar se upam tolažiti vzgojitelje, naj se preveč ne vznemirjajo. Če imate moč nad otrokom, če vas on ljubi in brezpogojno spoštuje, bodo vaše besede zanj kot evangelij. Besede drugih nepoklicanih ljudi se ne zarijejo v njegovo dušo. Tudi če bi ga morda malo vznemirile, to vaše besede z lahkoto zabrišejo. Da pa je to možno, mora biti otrokovo zaupanje v vas slepo, neomejeno in brez najmanjšega dvoma.

(Dalje prih.)

ORGANIZACIJA

Iz orliške centrale.

Izidi prosvetnih in telovadnih tekem članic
v letu 1929.

Ljubljana-Sv. Peter	99.35%	Trebnje	90.—%
Borovnica	98.47%	Ziri nad Škofjo Loko	90.—%
Prevalje	97.83%	Dramlje	89.88%
Moste pri Ljubljani	97.52%	Šmarje pri Jelšah	89.80%
Ljubljana-Krakovo-Trnovo	96.94%	Kranj	88.53%
Šmartno pri Litiji	96.94%	Semič	88.42%
Sv. Tomaž pri Ormožu	96.83%	Ljutomer	87.93%
Sv. Jurij ob Ščavnici	96.40%	Novo mesto	87.17%
Središče	96.37%	Konjice	86.90%
Verd	94.64%	Maribor	85.48%
Rakek	94.—%	Črnomelj	84.81%
Vrhnika	93.15%	Žižki, Prekmurje	84.73%
Maribor — dijakinje	92.71%	Dev. Mar. v Polju	84.72%
Celje	92.62%	Ljubljana-dijakinje	84.72%
Križevci pri Ljutomeru	92.40%	Sv. Križ pri Rogški Slatini	84.58%
Tržič	92.35%	Gorje	84.15%
Radeče pri Zidanem mostu	91.53%	Brdo	83.20%
Št. Janž	90.64%	Cerknica	82.88%
Šiška	90.63%	Radovljica	82.48%
Št. Vid nad Ljubljano	90.—%	Slovenska Bistrica	82.02%
		Šmihel	81.97%
		Planina	81.66%
		Jesenice	81.59%
		Št. Janž, Dolenjsko	81.46%
		Dobrova pri Ljubljani	80.89%
		Vransko	80.66%
		Rovte	80.32%
		Naklo	80.—%
		Zagorje	79.62%
		Šmartno pri Slov. gradu	79.30%
		Grize pri Celju	78.62%
		Horjul	78.62%
		Logatec	78.22%
		Hotedersica	77.15%
		Sv. Benedikt v Slovenskih goricah	76.46%
		Rogatec	76.45%
		Vače pri Litiji	74.86%
		Tržišče	74.71%
		Predoslje	74.34%
		Sv. Lenart v Slovenskih goricah	74.04%
		Domžale	73.21%
		Št. Jernej	72.72%
		Homec	72.66%
		Šoštanj	72.50%
		Makole	70.—%
		Svetinje	70.—%
		Veržej	70.—%
		Kropa	69.73%
		Moravče	69.46%
		Trata nad Škofjo Loko	69.40%
		Oplotnica	67.51%
		Sv. Jurij	66.74%
		Ribnica	66.40%
		Koroška Bela	64.80%
		Sv. Jurij ob Taboru	64.59%
		Polzela	64.30%
		Velike Lašče	64.09%
		Bohinjska Bistrica	63.01%
		Vič pri Ljubljani	62.44%
		Velika Nedelja	61.85%
		Hrušica pri Ljubljani	60.76%
		Loče	58.66%
		Višnja gora	58.05%
		Solčava	57.33%
		Škofja Loka	56.75%

Sestre sestram.

Orliški krožek Št. Janž. Po dolgem času se šentjanške Orlice zopet oglašamo v »Vigredi«. Tudi me se živahno gibljemo. Vsako prvo nedeljo imamo deklisne sestanke. Trikrat na mesec pa nas kliče s. načelnica k telovadni uri. Prirejamo tudi igre. Prav dobro je uspela igra »Izgubljeni raj«, ki smo jo igrali 26. decembra l. 1928. Skupno z brati Orli smo uprizorile igro »Turški križ«, ki je na navzočne napravila dober vtis. Tudi prireditve se polnoštevilno udeležujemo.

Lansko leto so odšli od nas duhovni voditelj, č. g. Franc Henigman. Za ves trud, ki so ga imeli z nami, se najlepše zahvaljujemo. Težko nam je bilo tedaj, a kmalu smo dobile pomoč v osebi č. g. Jožela Zalokarja, ki z vso marljivostjo delujejo z nami.

Kakor običajno, smo tudi letos proslavile materinski dan s temile točkami: 1. Otvoritev materinskega dne; 2. govor; 3. deklamacija: »Naša dobra mamica«; 4. deklamacija: »Mati«; 5. proste vaje mladenk; 6. simbolična vaja članic »Za materjo«; 7. igra »Klic božji«; 8. simbolična vaja članic »Nebo žari«. — Z največjo pozornostjo so naše matere sledile igri, ki jih je ganila do solz. Prav lepo se je izvajala tudi simbolična vaja »Za materjo«.

Naj omenim še tekme, za katere smo se letos z vso resnostjo pripravljale, kar pa upamo ne bo brez uspeha in kar boste zvedele vse sestre, ki čitate »Vigred«. Bog daj, dele vse sestre, ki čitate »Vigred«. (Kar pogledajte! Op. ur.) Bog daj, da bi sestre ostale še dalje vztrajne, da bi se zavedale, kakšne dolžnosti imajo Orlice in se potem tudi ravnale.

Z veseljem bomo zrle nazaj v preteklost, kaj vse nam je dala orliška organizacija.

Vsem sestram po širni Sloveniji kličem
Bog živi!

Celje. Orlovski nastop v Trbovljah. Celotna orlovska organizacija v območju celjskega orlovskega okrožja se je že celo leto z veliko vnemo pripravljala na svoj običajni letni nastop, ki se je imel vršiti v Trbovljah; v Trbovljah, kraju našega gorja, trgu trpljenja in tuge, dolini solz in revščine, a kjer ima tudi idealizem svoj dom, kjer cvete Orel. Ni bil brez premisleka določen ta kraj za orlovski nastop, ne, hoteli smo pokazati tudi v tej premoga bogati pokrajini, da ima Orel svoje gnezdo tudi pri njih, da pa niso osamljeni v borbi za ideje svoje organizacije, temveč da z njimi trpe in sodelujejo bratje in sestre v celi Sloveniji; upamo, da se niso varali ne domačini, ne mi gostje.

Številne revizije, mnogi obiski in pogosta posvetovanja so obetala dober uspeh. Storili smo svoje, čakali na uspeh in sad. Čim bolj pa se je bližal dan prireditve, s tem večjo skrbjo in strahom smo čakali na vreme. Kakor bi bil hotel Bog nas opozoriti, da je zastonj delo, ako on ne da blagoslova, se je

par dni pred našim praznikom pooblačilo nebo, zatemnile se gore in dež je škropil z blagodejno vlago mater zemljo, poljedelcem v veselje, nam v žalost. Zastonj je naš trud, zastonj naše delo, vsa pota v mrzli zimi, v poletni vročini in vsa naša skrb zaman, smo si mislili. Še v soboto, tik pred našim nastopom, ni nebo obetalo ničesar drugega, kakor nove nalive. Kaj bo... Toda pokazalo se je, da je bil naš strah ničev, upanje dobrih pa upravičeno. V zgodnjem jutru so se megle, polne dežja in našega strahu, razpršile in zvezda danica je privabila kralja svetlobe — solnce. V rožnoprsti zarji so zažareli vrhovi planin, slemenim gora so se odeli v jutranji rdeči soj in azurno nebo se je smehljalo nad zemljo. Nastopilo je »rožmarinovo jutro — nageljnov dan«.

Z veselim srcem, z dušo polno upanja so se podali Orli in Orlice na pot, da zasejejo seme svojih idej med »črne brate«, da se naučijo poguma med orlovskimi borci v Trbovljah. Jutranji vlak iz Maribora se je vedno bolj polnil, čim bolj se je bližal Trbovljam. Največja četa pa je vstopila v Celju, kjer so se pozdravili v bratski ljubezni Šavincjani, Orli in Orlice iz Celja in drugih odsekov in krožkov. Pomnoženi vlak je bil premajhen, tako, da je vladala na vlaku velika gneča, ki pa ni nikomu pokvarila dobre volje. Živa orlovska pesem je donela iz vlaka, navdušenje je raslo od postaje do postaje, dokler se ni izlilo v kipeč val, ko smo izstopili v Trbovljah. Nobenega nereda, nobene zmešnjave, v par hipih je bil sprevod formiran. Kakor živi cvetovi kraljevskega maka so zacveteli rdeči orlovski kroji na cesti od postaje do trga, kakor val belih nageljnov — pozdrav Trbovljam — so Orlice vzrastle sredi med nami. Iskrene so bile pozdravne besede predsednika odseka Trbovlje, brata Bana: »Trbovlje so črne, težke, mrke; ne bojte se, bratje, tudi pri nas cvete orlovsko bratstvo, tudi pri nas smo na mestu, z ljubečim srcem, z veselo dušo bodite pozdravljeni; žuljev polne roke Vam podajamo, a v nas cvete pomlad, mladost, upa polno življenje. Dobrodošli!«

V sprevedu je korakalo 120 članov, 60 članic ter okrog 150 mladcev, mladenk in obojnega naraščaja. Rudarska godba je neumorno igrala komad za komadom, tako, da nam je precej dolga pot od postaje do cerkve potekla neverjetno hitro. Vmes pa se je oglašala večkrat orlovska pesem, pohitela kakor na krilih čez črno dolino, da je vabila in klicala vse prijatelje na orlovski praznik. Pred cerkvijo je goste pozdravil domači g. župnik. V svojem nagovoru je pohvalil orlovsko organizacijo, da se najpreje priporoči izvoru vsega — Bogu, ki naj da našim mladim močnem duha in vrednosti.

Med sveto mašo je pridigoval pesnik-duhovnik Bošte, ki je v svojem pesniško zasnovanem govoru poudaril: »Vse je naše, mi smo pa božji.« Iskrene, do srca segajoče be-

sede so našle med nami globok odmev. Himna »Povsod Boga«, ki jo je zapel pevski zbor, pa je povzdignila naša srca še bolj in zavedali smo se, da moramo biti »Bogu otroci, domovini sinovi«. Pri popoldanskem nastopu je največ navdušenja zbudila orodna telovadba in redovne vaje članstva. Najdovršeneje so bile izvedene vaje članic.

Točno po programu, brez oklevanja in zamude je potekla cela prireditve, ki je bila visoka pesem delavnosti in vztrajnosti orlovskega odseka v Trbovljah, plačilo truda in dela odsekov in krožkov celjskega okrožja.

Bratje in sestre, izpolnili ste svojo orlovsko dolžnost, naj ne preneha Vaša delavnost! Naj bo ta dan lep spomin na izvršeno delo in pobuda za nadaljnje udejstvovanje v orlovstvu!

Krog — Slovenska Krajina. Prvič se oglašja naš krožek v Vigradi, pa še sedaj le s prošnjo do Vas vseh, predrage nam sestre. Naša orlovska družina v Krogu si je nadela težko nalogo, da si postavi lastno streho. Brez Vaše pomoči nam načrta ne bo mogoče izvesti. Razposlali smo na vse odseke srečke za našo loterijo in prosili odseke, da naj pokažejo našo prošnjo tudi Vam. Iskreno Vas prosimo, drage nam sestre, posežite po srečkah in jih razprodajte. Gotovo ne bo nobene sestre, ki ne bi vzela vsaj ene srečke, ki stane le 4 Din. Nikar ne pustite, da bi nam odseki vračali poslane Vam srečke. Sestre, pokažite, da ste sestre tudi nam v Slovenski Krajini, nam, ki potrebujemo med vsemi krožki največ pomoči, nam, ki se imamo boriti s silnimi težavami. Pomagajte stiskanim in zaničevanim! — Bog živi! Odbor.

D R O B I Ž

Naš tolmač.

Abonirati: naročiti;
absolvirati: zvršiti;
abstenenca: zdržnost;
administracija: uprava;
afera: zadeva, pravda, spor;
akord: sozvoč, skladnost, pogodba;
amnestija: pomilostitev;
anekdota: zgodbica;
anonimen: brezimen;
antipatija: nejevolja, mržnja;
apatija: brezčutje;
aroma: vonj;
atmosfera: ozračje;
avtonomija: samouprava.

KAKO JE DRUGOD

Največ ženskih prebivalcev ima Rusija, kjer pride na 1000 moških 1229 žensk. Potem se vrste: Nemčija na 1000 mož 1100 žen, Francija 1000:1095, Anglija 1000:1093. Prav tako tudi: Avstrija, Švica, Češkoslovaška, Norveška, Danska, Italija, Švedska, Jugoslavija. — Grška 1000:1013, Nizozemska 1000:1010; Bolgarija ima enako število moških in ženskih; zadnje štetje je celo pokazalo razmerje 1000:997. Najmanj ženskih ima pač Rumunija, kjer pride na 1000 moških 985 ženskih.

V dneh 12. do 24. junija t. l. je bil jubilejni kongres Internacionalne alianse za žensko volilno pravico v Berlinu. Zastopanih je bilo 45 držav po 700 delegatinjah. — V mnogih sekcijah so razpravljale o vseh mogočih panogah ženskega dela v javnosti, ki je pač bilo vzrok, da so mnoge države dale ženi iste politične pravice kakor možu. Posebno učinkovita je bila manifestacija za svetovni mir. Ob svoji 25-letnici gleda ta organizacija na lepe uspehe svojega dela.

Od 25. do 28. junija t. l. je bila v Varšavi 5. konferenca Male Ženske Antante, h kateri so poslane svoje zastopnice vse države male antante: Poljska, Češkoslovaška, Grška, Jugoslavija in Rumunija. Obravnavale so socialne in ekonomske prilike žene, matere, delavke. Obsiren referat »Boj prostituciji in trgovini z dekleti« je privedel do zelo primernih resolucij.

V Parizu je otvorila 36-letna gđ. Marija Luiza Paris prvo šolo ženskih inženirjev. Sama je prešla vso težko pot do svojega inženirskega poklica; zato hoče svojim vrstnicam nuditi krepko pomoč, da lažje premagajo vse ovire. Ker se je sama pričela, da žena najlažje uspe v mali industriji, je pričela v svojem zavodu z elektro-mehaničnim delom. Pravijo, da jo moški tovariši prav zelo spoštujejo radi njene energije in sposobnosti.

Švicarske žene so v letošnjem juniju oddale švicarski vladi spomenico s 248.297 podpisov za žensko volilno pravico. Ker je to spomenico podpisalo 78.862 moških in 169.435 ženskih, je videti, da bodo imele Švicarke v moških močno oporo in je upati, da bodo uspele s svojimi zahtevami.

Pridobivajte noviš naročnic!

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. Izdajateljica Anica Lebar v Ljubljani. — Uredništvo in upravnštvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Požnel Zora.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

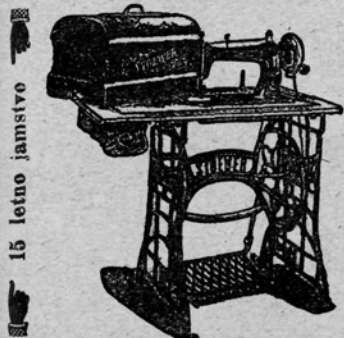
Vsem bralcem bodi kot najbolj
priporočena manufakturna trgovina

R. MIKLAUC „PRI ŠKOFU“

Liubliana - Lingarjeva ulica

Pred škofijo 3 (poleg škof. palače)

Velika izbira volnenega, svilenega in perilnega blaga. Posebna zaloga bele kotenine za perilo, cvilha za žimnice, blaga za brisače, namiznih prtov, koltrov, flanelastih odej itd. / Zelo velika izbira vseh vrst nogavic. / Posebno ugoden je letos nakup vsled slavlja 60 letnega obstoja te obče znane veletrgovine

Ugodni plačilni pogoji

Najcenejši je „STOEWER“ in „DÜRKOPP“ ŠIVALNI STROJ ker je najboljši!

Vsled najpopolnejše precizne in solidne izdelave prekaša vse do sedaj poznane stroje. Poseben aparat za entlanje (všivavanje)

Pouk v vezenju brezplačen samo pri

LUD. BARAGA, Ljubljana, Ščelenburgova 6

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča: **Gospodinjstvo.** Navodila za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Din 40.—, vezano Din 60.—. Sestavila S. M. Lidvina Purgaj.

Slovenska kuharica. Velika izdaja z mnogimi slikami v besedilu in večbarvnimi tabelami. Sedma izpopolnjena in pomnožena izdaja. Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Elegantno vezana Din 160.—.

Pril krojevanje perila po životni meri. Sestavila Ema Arkova. Din 40.—.

Nasveti za hišo in dom. Po praktičnih virih sestavil I. Majdič. Din 20.—, vezano Din 30.—.

Zel in plevel. Slovar naravnega zdravlilstva. Solnce, zrak, zemlja in voda so prva zdravila sveta. Din 60.—, vezano Din 70.—. Sestavil F. Magister.

*Zahtevajte
v vsaki trgovini izrečno le*

Kolinsko cikorijo,

*ki je res zelo dober in zdrav
pridatek h kavi*

Zavarujte svoje življenje,
poslopje, premičnine pri

Vzajemni zavarovalnici

v Ljubljani, Dunajska c. 17

Podružnice:

ZAGREB, Pejačevićev trg broj 15
SARAJEVO, Vrbanja ulica broj 4
CELJE, Breg šte. 33

Nova založba

r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kongresni trg 19
in podružnica Nove založbe, prej

I. Giontini

Ljubljana, Mestni trg

priporoča v nakup knjige in pisar-
niške potrebščine v bogati izbiri

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

NAJMODERNEJE UREJENO GRAFIČNO PODJETJE V SLOVENIJI

**TISKARNA - STEREOTIPIJA - ČRKOLIVNICA - BAKROTISKARNA
LITOGRAFIJA - OFFSET - FOTOLITOGRAFIJA - FOTOKEMIGRAFIJA**

TISKARNA: izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij in
časopisov, v preprostem in umetniškem tisku.

LITOGRAFIJA: Izvrševanje vsa-
kovrstnih ilus-
tracijskih del, v eni ali več barvah, potom
kamenno-, offset- ali aluminijevega tiska
kakor: plakatov, etiket, reklamnih tiskovin,
raznih vrednostnih papirjev itd. po lastnih
osnutkih kakor tudi po načrtih naročnikov.

KLIŠARNA dobavlja vsakovrstne kli-
šeje po risbah, perorisih,
fotografijah, akvarelnih in oljnatih slikah
za reprodukcijo v eno- ali večbarvnem
tisku ter v poljubni velikosti in obliki.

BAKROTISKARNA: Enobarvni
bakrotisk
najrazličnejših umetniških ilustracij kakor
tudi časopisov, revij, prospektov, albumov,
razglednic, propagandnih tiskovin itd. itd.